

เที่ยวตามพ่อ

ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
พื้นที่ภาคเหนือ

คำนำ

หนังสือ “เที่ยวตามพ่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริพื้นที่ภาคเหนือ” สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้จัดทำขึ้น จำนวน ๒ เล่ม คู่กัน ได้แก่ “หนังสือเที่ยวตามพ่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริภาคเหนือ” และ “หนังสือเที่ยวตามพ่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริภาคกลาง” ซึ่งทั้ง ๒ เล่มนี้ มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการสื่อให้สาธารณชนได้รับความรู้ถึงความสวยงามและผลสำเร็จที่เกิดขึ้นในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มาจากแนวพระราชดำรินในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ในแง่มุมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพัฒนา ที่หากผู้คนได้เดินทางผ่านไป และได้เข้าเยี่ยมชมจะเห็นถึงความสวยงามที่น่าประทับใจ ไม่เพียงเท่านั้น ในหนังสือฯ ทั้ง ๒ เล่มนี้ ได้รวบรวมแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญๆ ของจังหวัดต่างๆ ที่ได้นำเสนอพร้อมกับคู่มือการเดินทางของในสถานที่นั้นๆ อันเป็นการเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินอีกแง่มุม ซึ่งไม่เน้นวิชาการมากนักแต่ต้องการจะสอดแทรกการเข้าไปสัมผัสได้อย่างง่ายๆ และเกิดความประทับใจไม่รู้ลืม ซึ่งหนังสือฯ ทั้ง ๒ เล่มนี้ สำนักงาน กปร. ได้รับความร่วมมือจากคุณธนศ งามสม นักเขียนจากนิตยสาร อสท. และคณะพวกพ้องที่มีความชำนาญในการสื่อสารในแง่มุมที่มีเอกลักษณ์เน้นความสวยงามเรียบง่าย โดยใช้ภาพเป็นตัวสื่อความหมาย พร้อมเรื่องราวที่น่าสนใจในแต่ละแห่ง

หนังสือ “เที่ยวตามพ่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริภาคเหนือ” ฉบับนี้ ได้นำเสนอสถานที่ต่างๆ ใน ๓ จังหวัด ได้แก่ ลำปาง เชียงใหม่ และเชียงราย เพื่อเป็นสถานที่ตัวอย่างในการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ แบบเรียบง่าย และสามารถจะเดินทางด้วยตนเองได้ไม่ยากนัก ซึ่งจะมีอะไรบ้างนั้นคงจะต้องติดตามกันในหนังสือฯ และหากได้ไปสัมผัสตามสถานที่ต่างๆ ที่ได้นำเสนอ ก็定会เห็นภาพและเกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น

สำนักงาน กปร. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือฯ เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ได้อ่านและรักการอ่าน และที่สำคัญ ปลุกจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้เป็นอย่างดี สุดท้ายนี้ สำนักงาน กปร. ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือสนับสนุนและผลักดันให้หนังสือฯ ฉบับนี้ จัดทำได้สำเร็จครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ทุกประการ

กลุ่มประชาสัมพันธ์
สำนักงาน กปร.

สารบัญ

ภาคเหนือ

ลำปาง

เมืองงามในหุบเขา

๓

เชียงใหม่

ในม่านหมอกหนาวเย็น

๑๙

เชียงราย

ในวันดอกไม้ลิบาน

๔๙

แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง

- ★ ศูนย์ศิลปาชีพบ้านแม่ต๋ำ
- ★ โครงการฟาร์มตัวอย่าง
- ★ อ่างเก็บน้ำแม่ต๋ำหลวง
- ★ วัดพระธาตุจอมปิง
- ★ เขมืองแม่เมาะ
- ★ วัดพระธาตุลำปางหลวง
- ★ วัดทุ่งงามหลวง

0 10 20 กิโลเมตร
Kilometers

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

องค์พระบรมธาตุเจดีย์ วัดพระธาตุลำปางหลวง

ลำปาง เมืองงามในหุบเขา

ลำปาง เมืองเล็ก ๆ ทว่างดงามในหุบเขา นอกจากวัดและอาคารโบราณ ซึ่งบอกเล่าความเก่าแก่ของเมือง “คนเมือง” ในอำเภอต่าง ๆ ยังบอกเล่าแง่มุมอันงดงามได้เป็นอย่างดี กล่าวถึงวัดเก่าแก่ หนึ่งในนั้นคือ วัดพระธาตุลำปางหลวง เขตอำเภอเกาะคา มองจากหน้าบ้านได้สิงห์เก่าแก่ วัดพระธาตุลำปางหลวงดูงดงามวิจิตร มีหลังผู้คนทยอยเดินขึ้นด้วยใบหน้าอ้อมเมม สดใสก้าวพื้นบันไดสิงห์ขั้นสุดท้าย วิหารหลวงก็ปรากฏตรงเบื้องหน้า

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ได้ร่วมเจ้าวิหารหลวงมีคนเผ่าหนึ่งพัก
หลบแดด ในวิหารประดิษฐานพระเจ้าล้านทอง-
พระพุทธรูปสำริดที่กล่าวกันว่างดงามที่สุดใน
นครลำปาง

ลอดผ่านซุ้มประตูเชิงเขาเข้าไป ที่ด้าน
หลังวิหารหลวง องค์พระบรมธาตุเจดีย์ปรากฏ
ตระหง่านงามอยู่เบื้องหน้า

ผู้คนถือดอกไม้ธูปเทียนเดินเวียน
รอบองค์พระบรมธาตุเจดีย์ แดดยามเย็น
ฉายส่อง ผืนผ้าสักกะที่ห่มรอบตุลุปั้งลานตา
รวมเป็นภาพสงงามเกินกว่าคำบรรยาย...

จากวัดพระธาตุลำปางหลวง ทางหลวง
หมายเลข ๑ ทอดเข้าเขตตัวเมือง ที่แยกหอ
นาพิภามีผู้คนมากมาย ร้านเซรามิก-ของฝาก
อันเลื่องชื่อของเมืองลำปาง ตั้งเรียงรายอยู่
โดยรอบ

ตะวันคล้อยลับ ท้องฟ้าแปรเปลี่ยน
เป็นสีคราม ตามโรงแรมต่าง ๆ มีรถม้านำชม
เมืองจอดอยู่หลายคัน กล่าวได้ว่า นอกจาก
เซรามิก รถม้าคือ สัญลักษณ์อีกอย่างของลำปาง
บนที่นั่งเหนืออานม้า มุมมองบนนั้น
ต่อเมืองค่อย ๆ เปลี่ยนไป เสียงกุกกับของเท้า

เซรามิกลำปางอันเลื่องชื่อ

รถม้าสัญลักษณ์เมืองลำปาง

ม้าชวนให้รู้สึกราวกับว่าได้ย้อนเวลากลับไป
เยือนลำปางในอดีต อารามเก่าแก่ริมทางประดับ
ไฟสว่างนวล เสียงสวดมนต์ทำวัตรเย็นดัง
เยือกเย็น กังวาน

อาคารและเรือนไม้ดูงดงาม เรียบง่าย
เปี่ยมชีวิตชีวา

๒...

กล่าวได้ว่า ลำปางคือเมืองภูเขา ตัวเมืองรูปทรงเป็นแอ่งกระทะ ทว่าในปัจจุบันเริ่มมีปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ เหตุเพราะป่าเขาถูกบุกรุกทำลาย สภาพธรรมชาติเปลี่ยนแปลง ย้อนเวลากลับไป ชาวบ้านหมู่บ้านทุ่งกล้วย ตำบลบ้านอ้อม อำเภอเมืองลำปางประสบปัญหาเดือดร้อนเรื่องน้ำใช้ แม้พื้นที่หลังหมู่บ้านจะเป็นป่าดอยต้นน้ำ ทว่าในฤดูแล้งแหล่งน้ำต่าง ๆ มักแห้งขอด ขาดสาย จึงมีการขอพระราชทานพระมหากษัตริย์คุณ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำแม่ตำหลวง

ปี ๒๕๔๖ ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ๑ ปีถัดมา อ่างเก็บน้ำแม่ตำหลวงความจุ ๗๗๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร เนื้อที่ราว ๑๐๐ ไร่ ก็เสร็จสมบูรณ์

ในวันนี้ แม่น้ำในอ่างเก็บน้ำจะมีอยู่ราวครึ่งหนึ่ง ทว่าชาวบ้านและสัตว์เลี้ยงก็ได้อาศัยดับกระหาย ท่ามกลางฤดูร้อนแล้งที่สุดในรอบหลายปี

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

พื้นที่สีเขียวของบ้านน้ำจืด

อ่างเก็บน้ำแม่ตำหลวง แหล่งน้ำสำคัญท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม

“ในอ่างเก็บน้ำมีปลาหลายชนิดครับ ปลาทับทิม ใน นวลจันทร์ ตะเพียน กุ้งก้ามกราม ที่นี่เราให้ชาวบ้านช่วยกันดูแลครับ” วิชัย บินชำชี เจ้าหน้าที่ยกกรมชลประทานที่ ๒ ถ่ายทอดข้อมูลขณะเดินนำชมอ่างเก็บน้ำ

นับเป็นข้อมูลที่น่าสนใจ เมื่อคนท้องถิ่นมีส่วนร่วม ความรู้สึกของการเป็น “เจ้าของ” คงทำให้อ่างเก็บน้ำแม่ตำหลวงมีอนาคตที่ยั่งยืน

ยืนอยู่บนสันอ่างเก็บน้ำ ทอดตามองไปรอบ ๆ เรือนยอดสีเขียวยังหม่อมคลุมเงาให้ชุ่มชื้น ดูเย็นตา

อีกไม่นานฤดูแล้งจะผ่านพ้นไป อ่างเก็บน้ำจะมีน้ำเปี่ยมปริ่มอีกครั้ง แม้วันนี้จะมีไม่ถึงครึ่ง แต่ผู้คนที่นี้รับรู้ได้ว่า “น้ำ” มีค่าเพียงใด

เพราะนั่นไม่ใช่เพียงน้ำ ทว่าคือ “น้ำพระราชหฤทัย”

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๓...

ทางหลวงหมายเลข ๑๑ เชื่อม
ระหว่างอำเภอเมืองฯ กับอำเภอแม่เมาะ ซึ่ง
ระหว่างทางมีหลายจุดน้ำเขียวขม
เหมืองแม่เมาะนับเป็นเหมือง
ดำหินลิกไนต์ใหญ่ที่สุดในเมืองไทย แต่ก่อน

ภาพของเหมืองนี้คือพื้นที่ปิด สดงานที่อันตราย
เท่าในวินนี้ การจะเข้าไปเยือนถือเป็นเรื่องง่าย
ถนนลาดยางลาดเรียบทอดผ่านจุดต่าง ๆ ของ
เหมือง สองข้างทางร่มรื่นด้วยต้นไม้

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

บรรยากาศภายในพิพิธภัณฑสถานวิทยาด้านหินโลกในตึกศึกษา

จุดนำชมจุดแรกคือ **พิพิธภัณฑสถานวิทยาด้านหินโลกในตึกศึกษา** (เหมืองแม่เมาะ) เจริญพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ตัวอาคารสร้างอยู่บนเนินสูง ภายในจัดแสดงการกำเนิดถ่านหิน สื่อความหมายทางธรณีวิทยาและซากฟอสซิลที่ขุดพบในเมือง รวมถึงประวัติความเป็นมาของเหมืองอันน่าสนใจ รอบ ๆ อาคารพิพิธภัณฑสถานวิทยาด้านหินโลกมีประติมากรรมต่าง ๆ มากมาย เช่น ประติมากรรมรูปพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระอัครมเหสีในชุดโบราณต่าง ๆ ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงปลูกเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ ขณะด้านซ้ายคือ ทิวทัศน์เปิดโล่ง มองเห็นเมืองถ่านหินขนาดใหญ่ อยู่เบื้องล่าง รถชนแร่ปรากฏเป็นจุดเล็กจ้อย ลมพัดโบกโบย เรือนยอดไม้เอนไหว บรรยากาศของเมืองให้อารมณ์รับรู้คล้ายอยู่ในสวน

บรรยากาศภายในพิพิธภัณฑสถานวิทยาด้านหินโลกในตึกศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

พระพุทธจอมพิงค์ชัยมงคล
วัดพระธาตุจอมปิง

๔...

อำเภอเสริมงามตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดลำปาง ในอำเภอเป็นที่ตั้งวัดพระธาตุจอมปิง ประดิษฐานพระพุทธจอมพิงค์ชัยมงคล ซึ่งชาวเมืองเคารพศรัทธา โกลั ๆ กันคือ อุโบสถหลังน้อย ซึ่งในนั้นปรากฏภาพสะท้อนองค์เจดีย์ อันเกิดจากแสงลอดผ่านรูเล็ก ๆ ตรงบานประตูเข้ามา

ตามตำนานกล่าวว่า วัดพระธาตุจอมปิง สร้างในสมัยพระเจ้าติโลกราชแห่งอาณาจักรล้านนาไทย นอกจากองค์พระธาตุเก่าแก่ ธรรมมาสน์ซึ่งลกรัก ประดับกระจกสี วามาว ยังสะท้อนศรัทธาของคนที่นับได้เป็นอย่างดี

ระหว่างทางมุ่งลงใต้ปรากฏวัดทุ่งงามหลวง ซึ่งพระอุโบสถประดับลวดลายอ่อนช้อย

ถัดจากวัดไปไม่ไกล ผ่านหมู่บ้านสองสามแห่งก็ถึงที่ตั้งศูนย์ศิลปาชีพบ้านแม่ตำ ในเขตตำบลเสริมงาม อำเภอเสริมงาม

ในอดีต พื้นที่บริเวณศูนย์ฯ คือป่าสงวนเสื่อมโทรม ชาวบ้านแม่ตำส่วนใหญ่ยังชีพด้วยการลักลอบตัดไม้ บุกเบิกป่าเขาเพื่อทำการเกษตร

จากกรรแปรพระราชฐานประทับแรม ณ ตำหนักภูพิงศ์ราชนิเวศน์ จังหวัดเชียงใหม่ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วย

ส่วนหนึ่งกับคณะกรรมาฯ ๒๒ คน เพื่อประสานงานโครงการอนุรักษ์ศิลปกรรมและโบราณคดี

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรในอำเภอเสริมงาม เมื่อทรงทราบจากพระครูโสภณคุณารักษ์ เจ้าคณะอำเภอเสริมงามว่ามีหมู่บ้านยากจนในพื้นที่เขตป่าสงวนชื่อบ้านแม่ตำบ่า ทว่าเกิดปัญหาหลักคือปลูกต้นไม้แล้วตายเพราะไร้เลื้อยล่อย ซึ่งพื้นที่นี้กล่าวได้ว่าเป็นป่าไม้สักสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งของเมืองไทย

ขอฟ้าอันดงาม
วัดทุ่งงามหลวง

งานฝีมืออันประณีตผลผลิตจาก
ศูนย์ศิลปาชีพบ้านแม่ตำบ่า

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ จึงเกิดโครงการศิลปาชีพในปี ๒๕๒๗ ดำเนินการฝึกอบรมกรรมกรทอผ้าฝ้าย บั่นเครื่องปั้นดินเผา แกะสลักไม้ จักสานไม้ไผ่ ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เพื่อให้ราษฎรที่มีอาชีพ สามารถเลี้ยงตัวเองได้ ในวันนี้ กว่า ๒๐ ปีผ่านไป ปัญหาต่าง ๆ ที่เคยมีได้รับการแก้ไข ภาพแรกเมื่อผู้มาเยือนเข้ามาในศูนย์ฯ คือต้นไม้สดเขียว บรรยภาคร่มรื่น อาคารฝึกอาชีพต่าง ๆ เรียงรายลดหลั่น

ภายในอาคารเซรามิกสูงโปร่ง อุดหนุนมีกำลังสบาย ชายหญิงนั่งตามโต๊ะงานของตน

อย่างเป็นระเบียบ บ้างกำลังเขียนลาย บ้างกำลังระบายสีแจกัน ถาด ถ้วย แก้ว งานทรงสวย

เป็นที่รับรู้ว่าลำปางคือ เมืองเซรามิก ทว่าในศูนย์ฯ งานที่ผลิตออกมาไม่เหมือนใคร ที่นี้เน้นงานฝีมือ แม้บางชิ้นไม่ได้ขึ้นรูปด้วยมือ แต่ชิ้นตัวอย่างนั้นขึ้นด้วยมืออย่างประณีต ไม่เหมือนที่ใด ๆ

ที่มุมหนึ่งของอาคาร เป็นโต๊ะทำงานของจิตรกร ดวงสุภา จิตรกรเป็นคนเก่าคนแก่ของงานเซรามิก

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เดิมจิตรกร ทำนาไร่ รายได้ไม่แน่นอน จึงลองเข้ามาฝึกอาชีพในศูนย์ฯ จากนั้นทางศูนย์ฯ ส่งไปฝึกงานต่อที่สวนจิตรลดา ฝึกอยู่ ๒ ปีก็เขียนลายได้คล่อง

“ชีวิตเราดีขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก เดี่ยวนี้เขียนลายเป็นอาชีพหลัก ทำไร่เป็นอาชีพเสริม” จิตรกรเล่าแล้วก็ยิ้มสบายใจ

ถัดจากอาคารเซรามิก คือ โรงทอผ้า ซึ่งทอทั้งผ้าฝ้ายและผ้าไหม “แม่ครู” โรงทอผ้า ก็ผ่านการฝึกจากสวนจิตรลดาเช่นกัน

ตัดกันอีกจุดคือ กลุ่มไม้แกะสลัก จากท่อนไม้เก่า ๆ ในนาไร่ เมื่อผ่านแรงกาย บวกความตั้งใจ เนื้อไม้สักเหลือองนวลก็ปรากฏ ลวดลายอ่อนช้อย และที่น่าตื่นใจคือผู้หญิง ก็สามารถทำงานนี้ได้

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

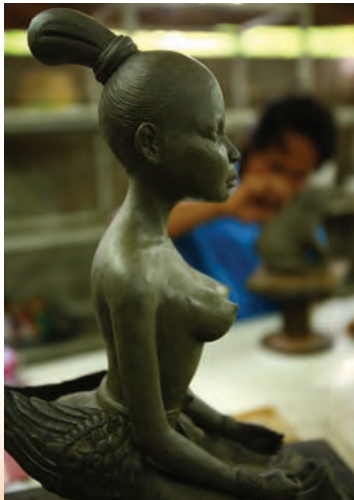

“ชอบเพราะเป็นงานอิสระ ใช้ความคิด
พอทำเสร็จรู้สึกภูมิใจ” แก้วดี แก้วมา เล่าพลาง
ยิ้มอารมณ์ดี ครอบครัวแก้วดียึดอาชีพทำสวน
ผลไม้ เข้าฝึกงานในศูนย์ตั้งแต่ปี ๒๕๒๙

“เราพอใจที่ได้อยู่บ้าน หน้าแล้งอย่างนี้
ไม่ค่อยมีงานในสวน กลับบ้านเราก็ใช้เวลาแกะ
ไม้ต่อ” แก้วดีเล่าน้ำเสียงสบาย ๆ บรรจงตอกสี่
สร้างลวดลายบนเนื้อไม้

จากบริเวณงานฝึกอาชีพ มีสะพานไม้
ข้ามไปยังหลังศูนย์ฯ ผ่านสระน้ำซึ่งกักเก็บน้ำ
เย็นใสไว้ใช้ ก็เข้าสู่พื้นที่โครงการอนุรักษ์ป่าไม้
เนื้อที่ ๓๒,๐๐๐ ไร่

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

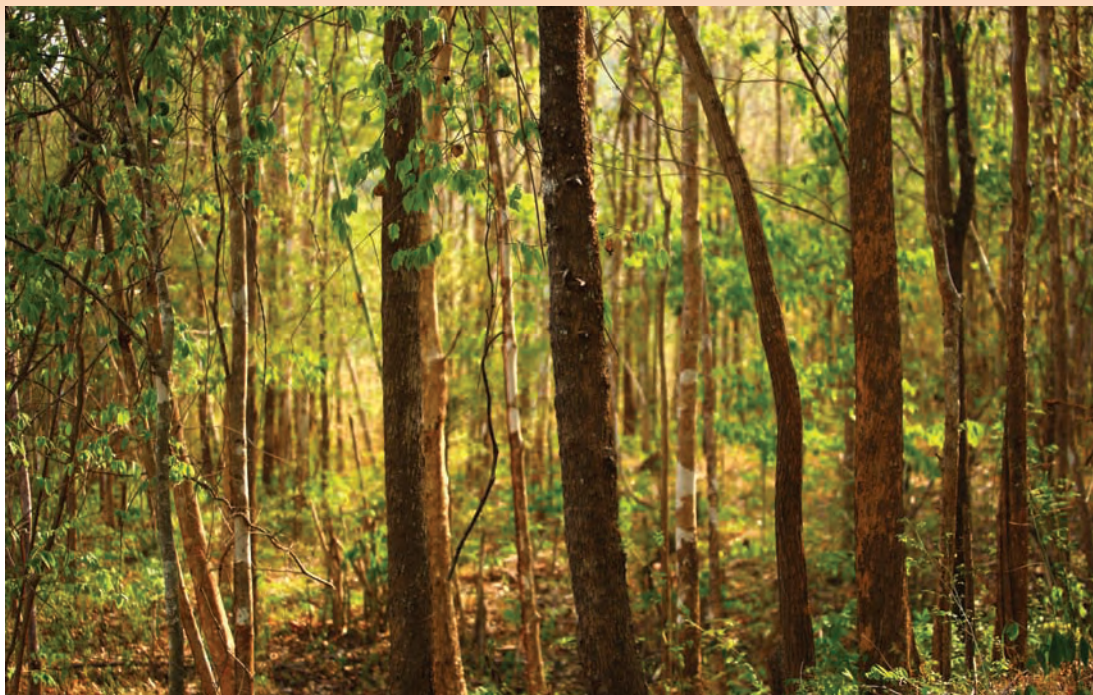
เดิมบ้านแม่ต๋ำมีปัญหาเรื่องตัดไม้
แล้วถางป่าทำการเกษตร การฟื้นฟูป่าจึงถือเป็น
งานสำคัญที่ต้องให้ความสำคัญส่งเสริมอาชีพ

“เราปลูกป่าเสริมตั้งแต่ปี ๒๕๓๕-
๒๕๔๑ นอกจากนี้ยังยืนต้นอย่างลึก ที่นี่ยังใช้วิธี
ปลูกป่าตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามหลัก
ปลูกไม้ ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง คือ ไม้ผล
ไม้สร้างบ้าน ไม้พิน อีกอย่างคือได้ดินและน้ำ
อุดมสมบูรณ์กลับคืนมา”

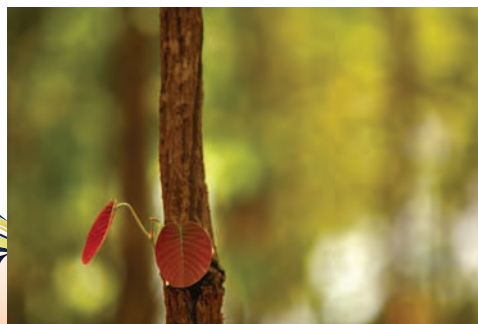
ถึงวันนี้ ไม้รุ่นใหม่นับร้อยนับพันต้น
กำลังแตกยอด ผลิดอกใบ ป่าเริ่มคืนความสมบูรณ์
พร้อม ๆ กับคนในหมู่บ้านมีงานทำ มีความเป็นอยู่
ที่ดีขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เดินอยู่ในป่าซึ่งได้รับการฟื้นฟู นอกจากจะสัมผัสได้ถึงอากาศเย็นสบาย
ความรู้สึกภายในก็เย็นสบาย
เย็นสบายเพราะสัมผัสได้ถึง “น้ำพระราชหฤทัย”

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๕...

ถัดจากศูนย์ศิลปาชีพบ้านแม่ตำ
ไปไม่ไกลนัก เป็นที่ตั้งโครงการฟาร์มตัวอย่าง
ตามแนวพระราชดำริ

“เราผลิตอาหารที่มีคุณภาพและ
ปลอดภัย เหลือจากขายเราช่วยกันแปรรูป”
เจ้าหน้าที่โครงการเล่าพลางเดินนำคณะผู้มา
เยือนชมพื้นที่ ๑๒๕ ไร่

มองไปทางทิศตะวันตก ทิวเขาทอด
ยาวลดหลั่น ขณะที่โครงการเป็นที่ราบลาดลงมา
แปลงพืชผักปลูกดเป็นผืนสีเขียวสด มีทั้งพืช
หมุนเวียนและพืชผักตามฤดูกาล พักทองญี่ปุ่น
ผักกาดไชวีจีน เห็ดนางฟ้าภูฐาน เห็ดนางนิ แคม
สลับกับไม้ผลอย่างแก้วมังกร มะยงชิด ในระ
เลียงปลาไน ทับทิม กดด้ง ดุกรัสเซีย สวาย

เจ้าหน้าที่พาผู้มาเยือนชมแปลง
พักทองญี่ปุ่น เขาพักทองกำลังแตกยอด
สดเขียว บางเขากำลังติดลูก เจ้าหน้าที่
อธิบายว่า พักทองญี่ปุ่นต่างจากพักทองพันธุ์
พื้นเมืองตรงราคา

พักทองพื้นเมืองกิโลกรัมละ ๑๐ บาท
ขณะที่พักทองญี่ปุ่นขายได้กิโลกรัมละ ๒๐ บาท
ขึ้นไป

จากแปลงผักสดเขียว ทางเดินทอด
ตรงออกไปยังหน้าโครงการ สองฟากห่มคลุม
ด้วยเถาอัญชันซึ่งกำลังบานดอกสะพรั่ง ดอก
สีม่วงสวยประดับสองทางเดินดูสดตา นอกจาก
ความสวย ดอกอัญชันยังสามารถนำไปทำสีย้อม
ธรรมชาติได้ ชาวเกษียณบิสิสของโครงการได้
จากดอกอัญชันนี้เช่นกัน

เถาอัญชันออกดอกบานสะพรั่ง

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ทางเดินมาสิ้นสุดตรงประตูเข้าโครงการ ด้านขวามีเพิงเล็ก ๆ หลังคามุงจาก ภายในมีพืชผักผลไม้วางเรียงอย่างเป็นระเบียบ เป็นผลผลิตตามฤดูกาลของโครงการ

หญิงสาวซึ่งทำหน้าที่ “แม่ค้า” บอกผู้มาเยือนว่าวันนี้มีผักสลัด ถั่วฝักยาว มะนาว ไม้รวมผลติดก้นที่แปรรูปอย่างน้ำยาล้างจาน สบู่เหลว ยาหม่อง ชาเขียวกู่หลัน ข้าวเกรียบ ผักรวม มะขามสามรส

นึกย้อนกลับไป พื้นที่บริเวณนี้เคยมีปัญหาหลากหลาย ทั้งลักลอบตัดไม้ บุกรุกแผ้วถางป่าเป็นที่ทำกิน ทั้งหมดนั้นนำไปสู่ปัญหาใหญ่ ย้อนกลับมา คือการขาดแคลนน้ำ

สำหรับคนที่ยังชีพด้วยผืนดิน ด้วยการเกษตรกรรม การขาดแคลนน้ำคือความหายนะโดยแท้

ปัญหาของคนที่นี่คล้ายไม่มีทางแก้ไข ทว่าเมื่อสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินเยือน ทุกชี้อันต่าง ๆ จึงได้รับการปิดเป่า แก้ไข

จากร้านค้าของโครงการ หันกลับไปมองทางทิศทิศเขาซับซ้อน แปลงพืชผักปลอดสารพิษ ภาพเบื้องหน้านั้นไม่ต้องมีคำอธิบายใด ๆ

ภาพของเมืองเล็ก ๆ ในหุบเขา เมืองที่ป่าไม่ค่อย ๆ พื้นดิน ผู้คนเริ่มมีรอยยิ้ม เมืองที่กลับคืนความอุดมสมบูรณ์ด้วยความพากเพียรของคนมากมาย

เมืองซึ่งงดงาม อุดมสมบูรณ์ด้วยน้ำพระราชหฤทัย

แปลงผักภายในโครงการ
ฟาร์มตัวอย่างฯ บ้านแม่ต้า

ฟักทองในโครงการ
ฟาร์มตัวอย่างฯ บ้านแม่ต้า

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

คู่มือเดินทาง

เดินทางมาลำปางสะดวกโดยทางหลวงหมายเลข ๑ ในตัวเมืองมีวัดสวยน่าชมหลายวัด เช่น วัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดาราม วัดเก่าแก่ ศิลปะล้านนาผสมพม่า วัดเจดีย์ขาวหลัง โดดเด่นด้วยหมู่เจดีย์แบบพม่า ๒๐ องค์

บริเวณแยกหอานาฬิกาเป็นจุดขายผลิตภัณฑ์จากเซรามิก รถม้าชมเมืองมีให้บริการหน้าสถานีรถไฟและตามโรงแรมใหญ่ต่าง ๆ เช่น โรงแรมทิพย์ช้าง โรงแรมเอเชีย

นำแวะไปชมวัดพระธาตุลำปางหลวง ที่อำเภอเกาะคา ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากตัวเมือง ทั้งองค์พระธาตุ วิหาร งดงามด้วยศิลปกรรมฝีมือชั้นครู

เหมืองแม่เมาะปัจจุบันนำเที่ยวชมจากตัวเมืองใช้ทางหลวงหมายเลข ๑๑๐๐ (ลำปาง-เด่นชัย) ราว ๒๘ กิโลเมตร พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เปิดบริการเวลา ๐๙.๐๐, ๑๐.๓๐, ๑๓.๐๐, ๑๔.๓๐ นาฬิกา ไม่เสียค่าเข้าชม โทรศัพท์ ๐ ๕๔๒๕ ๒๗๓๐-๑, ๐ ๕๔๒๕ ๒๗๒๔

เดินทางไปศูนย์ศิลปาชีพบ้านแม่ต๋ำ อำเภอเสริมงาม โดยทางหลวงหมายเลข ๑ มาทางอำเภอเกาะคา แล้วต่อด้วยทางหลวงหมายเลข ๑๒๗๔ ระหว่างทางจะผ่านวัดพระธาตุจอมปิง วัดทุ่งงามหลวง

ในศูนย์ฯ เปิดให้เข้าชม มีผลิตภัณฑ์เซรามิก แกะสลักไม้ ผ้าทอ เครื่องจักสาน จำหน่าย โทรศัพท์ ๐ ๕๔๒๓ ๙๒๐๘, ๐ ๕๔๒๓ ๙๕๐๘, ๐ ๕๔๒๒ ๓๗๔๔

จัดจากศูนย์ฯ ไม่ไกลคือ ที่ตั้งโครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริ มีพืชผัก ผลไม้ และผลิตภัณฑ์แปรรูปจำหน่ายทุกวัน โดยเฉพาะผักสด ๆ ตามฤดูกาล ปลอดภัยพิชร้าย

แนะนำที่พัก

ในตัวเมืองบริเวณแยกหอานาฬิกามีโรงแรมราคาย่อมเยาให้เลือกหลายแห่ง เช่น โรงแรมเอเชีย พินโฮเต็ล ร้านอาหารต้มยำไทยขายข้าวต้มและอาหารตามสั่ง รสชาติดี อยู่ใกล้โรงแรมพินโฮเต็ล

ไม้ดอกผลิบานระหว่างทาง
ลำปาง-แม่เมาะ

แผนที่ที่ท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

- ✳ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้
- ✳ อ่างเก็บน้ำห้วยตึงแฝ
- ✳ สามตุกาศศรีสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
- ✳ โครงการพัฒนาอุโมงค์น้ำเขื่อนวชิราลงกู๋
- ✳ โครงการพัฒนาเขื่อนน้ำแม่ป๋าย
- ✳ โครงการพัฒนาเขื่อนศรีเจริญราษฎร์
- ✳ วัดพระธาตุศรีจอมทองวรวิหาร
- ✳ ค่ายอินทนนท์
- ✳ สถานีเพาะเลี้ยงกล้าไม้รองเท้านารี
- ✳ สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์
- ✳ อุทยานแห่งชาติที่ห้ามปิก
- ✳ พิพิธภัณฑ์งานหลวงที่๒(หาง)
- ✳ คอยอ่างขาง

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เชียงใหม่ ในม่านหมอกหนาวเย็น

วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร
ในวันบูชาเสาอินทขิล

กล่าวได้ว่า เชียงใหม่นั้นรุ่งรวยด้วย
ศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ แม้ในตัวเมือง
ก็มีทั้งสองสิ่งผสมกลมกลืนกัน
กล่าวถึงวัดเก่าแก่ หนึ่งในนั้นคือ
วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร

ในวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓
วัดเจดีย์หลวงวรวิหารมีงานบุญสำคัญ คือ
พิธีบูชาเสาอินทขิล หรือเสาหลักเมือง ซึ่งจัดขึ้น
ทุก ๆ ปีในราวเดือน ๘ ต่อเดือน ๙ หรือระหว่าง
เดือนพฤษภาคมต่อมิถุนายน ในวันแรม ๓ ค่ำ
เรียกว่า “วันเข้าอินทขิล”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ในพิธีบูชาเสาหลักเมือง ชาวเชียงใหม่
เชื่อว่าเป็นเสาหลักซึ่งสร้างความมั่นคง ความอยู่ดี
มีสุข การบูชา หมายถึงขวัญกำลังใจให้ชาวนา
ชาวไร่ได้ผลผลิตดงกงามอุดมสมบูรณ์ โดยใน
พิธีมีการอัญเชิญพระเจ้าฝนแสนห่า อันเป็น
พระพุทธรูปที่บันดาลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล
แห่มาเป็นประธานในขบวน พร้อมด้วยการสวด
คาถาอินทิลของเหล่าพระสงฆ์

หลังตะวันตกยลลับ พระวิหารและ
องค์เจดีย์ในวัดก็ประดับไฟเรืองเรือง ผู้คน
มากมายทยอยเดินเวียนบูชาเสาอินทิล
เปลวเทียนส่องแสงสว่างนวล คันธูปอบอวล
หอมเย็น

คืนแรกในเชียงใหม่ พิธีบูชาอินทิล
ให้อารมณ์รับรู้คล้ายกับยืนอยู่บนภูเขา ท่ามกลาง
ม่านหมอกขาว

อารมณ์รับรู้ซึ่งสุขสงบ เย็นใจ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

บรรยากาศยามเช้าบริเวณ
อ่างเก็บน้ำห้วยดึ่งเฒ่า

๒...

ในอำเภอเมืองฯ อ่างเก็บน้ำห้วยดึ่งเฒ่า
ดูงดงามในสายหมอกบาง ผืนน้ำสีครามแผ่กว้าง
จดดินดอยสุเทพ ผุ่งนอกพวยพินร่อนเหนือ
ผืนน้ำ บ้างเดินทางกันอย่างอิสระเสรีตามชายหาด
ทอดยาว

ย้อนกลับไปเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์
๒๕๒๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จ
พระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมศูนย์เกษตรกรรม
ทหาร จังหวัดทหารบกเชียงใหม่ เมื่อทรงทราบ
ถึงปัญหาขาดแคลนน้ำ จึงมีพระราชดำริให้สร้าง
อ่างเก็บน้ำ ขนาดความจุ ๑.๕ ล้านลูกบาศก์เมตร
ที่ตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริ่ม

ผ่านไป ๓๐ ปี วันนี้อ่างเก็บน้ำ
ห้วยตึงเฒ่าไม่เพียงเป็นแหล่งน้ำสำคัญใน
ศูนย์เกษตรกรรมทหาร ภูมิทัศน์อันงดงาม
และบรรยากาศร่มรื่นทำให้ที่นี่กลายเป็น
สถานที่ พักผ่อนหย่อนใจ

ในอาคารซึ่งอยู่ริมอ่างเก็บน้ำ จัดแสดง
ประวัติความเป็นมาของสถานที่ พระราชกรณียกิจ

ของในหลวงที่ทรงมีต่อปวงชนชาวไทย ตัวอักษร
และภาพถ่ายมากมายบรรยายให้เห็น
รายละเอียดชัดเจน

ยามเช้าเช่นนี้ คนเชียงใหม่มา
ออกกำลังกาย วิ่ง และปั่นจักรยานรอบ ๆ
อ่างเก็บน้ำฯ บ้างก็นั่งทอดสายตากับผืนน้ำ
กว้างและทิวดอยสุเทพซึ่งทอดยาวทะมึนอยู่
เบื้องหลัง

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โรงเรียนไม่อิงอาศัย

ปาล์มหลังขาว

จากอ่างเก็บน้ำห้วยตึงเฒ่า ทางหลวงหมายเลข ๑๐๗ ทอดขึ้นดอยในอำเภอแม่ริม ตรงไปที่สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

ท่ามกลางทิวดอยและไม้ป่า อาคารจัดแสดงพืชพรรณต่าง ๆ ตั้งเรียงรายลดหลั่นบนเนื้อที่ ๖,๕๐๐ ไร่ โดดเด่นด้วยอาคารกลุ่มเรือนกระจก ซึ่งภายในจัดแสดงพรรณไม้ป่าฝน หรือป่าดิบชื้นได้

เดินเข้าไปในเรือนกระจก ด้านซ้ายปรากฏน้ำตกขนาดย่อมใจนึกตกลงมาเป็นสาย ไหลขึ้นไปรอยปลิวไปทั่ว หล่อเลี้ยงให้ปาล์มหลังขาว พืชถิ่นเดียวของโลกซึ่งพบเฉพาะที่ภูเก็ตกับป่าเขาอก อวดใบมันเลื่อมชวนมอง ขณะปาล์มบังสุรย์อวดใบสมบุรณ์ไม่ต่างจาก

น้ำตกและป่าฝนในเรือนกระจก
ในสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

พืชทะเลทรายแปลกตา โดยเฉพาะกระบองเพชร

อยู่ที่บ้านเกิด คือป่าดิบเขาสูงแถบจังหวัดยะลา-นราธิวาส

จาก “ป่าดิบ” ถัดกันเป็นเรือนซึ่งรวบรวมพรรณไม้ทะเลทราย ต้นกระบองเพชรหลากหลายเติบโตอยู่ในนั้น บ้างตั้งงามด้วยรูปทรง ด้วยดอกสีสวยสด บ้างก็ตั้งงามด้วยหนามแหลม

ใกล้ ๆ กันเป็นอาคารรวบรวมพืชกินซาก กล้วยไม้ และพรรณไม้น้ำ โดยเฉพาะบัววิกตอเรียที่มีบ้านเกิดอยู่ในป่าอะเมซอนบราซิล ซึ่งใบมีขนาดใหญ่โตแปลกตา

กล่าวได้ว่า สวนพฤกษศาสตร์ แห่งนี้ ก่อตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ในการรวบรวมพรรณไม้ไทยเพื่อการอนุรักษ์ ขยายพันธุ์ ศึกษาวิจัย

ท่าว่าในวันนี้ หน้าที่เป็น “ศูนย์บริการการศึกษา และทัศนนิเวศน์” นั้นค่อนข้างโดดเด่น

ขณะก้าวเข้าไปในเรือนกระจก ได้สัมผัสไอชื้นและสีเขียวของต้นไม้ เพียงเท่านั้นก็รับรู้ได้ว่า ธรรมชาตินั้นมีคุณค่าเพียงใดแล้ว

ศาลาดอกขาว

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการพัฒนาเบ็ดเสร็จลุ่มน้ำสาขาแม่ปิงฯ

๓...

จากจังหวัดเชียงใหม่ ทางหลวงหมายเลข ๑๐๘ ปายหน้าไปยังจังหวัดลำพูน โครงการพัฒนาลุ่มน้ำแม่อาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอป่าซาง กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน

ระหว่างทาง เป็นที่ตั้งของโครงการพัฒนาเบ็ดเสร็จลุ่มน้ำสาขาแม่ปิงอันเนื่อง

มาจากพระราชดำริ เขตอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ในอดีต พื้นที่บริเวณนี้เหมือนป่าดอยอื่น ๆ ที่มีปัญหาเรื่องป่าถูกทำลาย ตามมาด้วยปัญหาขาดแคลนน้ำ

เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระราชดำริวางโครงการและก่อสร้างระบบ

สร้างเขื่อนกั้นแม่น้ำจัดดินเพื่อประชาชน เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

การชลประทานตามลำน้ำต่าง ๆ ของแม่น้ำโขง เพื่อเชื่อมแหล่งน้ำดังกล่าวเข้าด้วยกัน มีการจัดสรรที่ดินให้ราษฎรทำกิน ส่งเสริมอาชีพให้ราษฎรมีรายได้เสริม

ในวันนี้ แหล่งน้ำต่าง ๆ เริ่มมีน้ำไหล ฝ่ายน้อยใหญ่ทำหน้าที่ถ่ายเทน้ำไปยังจุด ซึ่งขาดแคลน ป่าไม้เริ่มกลับคืนความสมบูรณ์อีกครั้ง

จากโครงการพัฒนาเบ็ดเสร็จฯ ถนนลาดยางทอดเข้าสู่เขตภูเขา สองข้างทาง ห่มคลุมด้วยต้นไม้รุ่นใหม่ซึ่งกำลังฟื้นตัว หมู่บ้านเล็ก ๆ กระจายอยู่ตามหุบคอย

เข้าเขตอำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัด ลำพูน ปรากฏทางแยกซ้ายเข้า “อ่างเก็บน้ำแม่อาวน้อย”

แนวกันไฟในโครงการพัฒนาเบ็ดเสร็จลุ่มน้ำสาขาแม่ปิงฯ

อ่างเก็บน้ำแม่อาวน้อย

สุดถนนลาดยาง ทางลูกรังสีน้ำตาล ทอดไปยังสันอ่างเก็บน้ำ เช่นเดียวกับที่อื่น ๆ ในฤดูแล้งน้ำในอ่างเก็บน้ำเหลือไม่ถึงครึ่ง ความแห้งแล้งแผ่ลามมาถึงที่นี่ด้วย

“แต่ก็ถือว่ายังดีนะครับ อย่างน้อยเราก็ มีอ่างเก็บน้ำ ยังพอมีน้ำไว้ใช้” สุพล จันทร์อ้วน ชาวบ้านท้องถิ่น เล่าให้ฟังที่อ่างเก็บน้ำแม่อาวน้อย

อ่างเก็บน้ำแม่อาวน้อย

สุพลกับมะละกอพันธุ์
ฮอลแลนด์และไผ่ชางหม่น

ไผ่ชางหม่น

สุพลเป็นแกนนำ “กลุ่มชุมชนพอเพียง บ้านน้ำน้อย” และเข้าร่วมโครงการฯ มาตั้งแต่แรกเริ่ม เล่าให้ฟังว่าความเป็นอยู่ค่อย ๆ ดีขึ้น เพราะมี “น้ำ”

แต่เดิมพื้นที่แถบนี้เป็นป่าสมบูรณ์ ทว่าเมื่อถูกบุกรุก ลักลอบตัดไม้ ลำห้วยธรรมชาติค่อย ๆ เหือดแห้ง ผู้คนเดือดร้อน ไร้ซึ่งความหวัง จนกระทั่งในวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๓๕ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินเยือนป่าเสื่อมโทรมบริเวณนี้

“ผมมีโอกาสรับเสด็จในหลวงด้วย ต่อมาเราก็มีน้ำใช้อุดมสมบูรณ์” สุพลเล่า

ในเวลาต่อมา อ่างเก็บน้ำแม่อานน้อย เป็นรูปเป็นร่างขึ้น มีการจัดตั้งสำนักงานโครงการ

ดำเนินการส่งเสริมอาชีพ นอกเหนือจากอาชีพหลัก คือ ทำสวนลำไย สวนลิ้นจี่ แนะนำการปลูกพืชผักต่าง ๆ เช่น มะละกอพันธุ์ฮอลแลนด์ ไผ่ชางหม่น ต่อมาโครงการได้ขยายครอบคลุมเนื้อที่ ๑๒๗,๐๕๘ ไร่ ใน ๓๑ หมู่บ้าน มีการสร้างอ่างเก็บน้ำเพิ่มเติม พร้อมจัดทำลำรางเชื่อมต่อระหว่างอ่างเก็บน้ำต่าง ๆ อาทิ อ่างเก็บน้ำแม่อาวใหญ่

“อ่างไหนมีน้ำมากก็ระบายมาให้อ่างที่มีน้ำน้อย” สุพลเล่าน้ำเสียงกังวาน ใบหน้าสุขใจ ออกจากอ่างเก็บน้ำแม่อานน้อย ระหว่างทางเป็นที่ตั้งสำนักงานโครงการฯ ในอาคารฝึกอบรม บนผนังด้านหนึ่ง ปรากฏพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ความว่า

“เมื่อพื้นที่พัฒนาเกิดความปลอดภัย และราษฎรมีรายได้ก็เท่ากับว่า เป็นการเสริมสร้างความมั่นคงในชาติ”

ปกป้องถึงความมั่งคั่ง และ พระราชหฤทัยอันแน่วแน่ของพระองค์อย่างชัดเจน

ปลาตัวโตจากอ่างเก็บน้ำ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

มณฑปปราสาท
วัดพระธาตุศรีจอมทองวรวิหาร

สุวรรณจังโกฏเจดีย์วัดจามเทวี

๕...

จากลำพูน เมื่อย้อนกลับมายังเชียงใหม่ ระหว่างทางจะผ่านวัดจามเทวี ที่ซึ่งประดิษฐาน สุวรรณจังโกฏเจดีย์ บรรจจุฬาราชของพระนางจามเทวี ปฐมกษัตริย์แห่งนครทริภุญไชย

เข้าเขตตัวเมืองเชียงใหม่ ทางหลวง หมายเลข ๑๐๘ ปายหน้าไปยังอำเภอจอมทอง ก่อนขึ้นดอยอินทนนท์จะผ่านวัดพระธาตุศรี จอมทองวรวิหาร วัดเก่าแก่คู่เมืองเชียงใหม่ ซึ่งโดดเด่นด้วยมณฑปปราสาท ในพระโคก ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครเชียงใหม่ โทร. ๐๕๓-๒๖๑๐๐๑

สองพระมหาธาตุเจดีย์บนยอดดอยอินทนนท์

จากจอมทอง ถนนลาดยางค่อย ๆ ไต่เวียนขึ้นดอยอินทนนท์ อุณหภูมิค่อย ๆ ลดลงตามความสูงที่ล่องผ่าน

คืนนั้น ในบ้านพักของอุทยานฯ ที่ระดับความสูงราว ๑,๕๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ไอหมอกหนาวลอยผ่านไปเป็นสาย

ไอหมอกหนาวในฤดูที่กล่าวกันว่า "ร้อนแล้ง" ที่สุดในรอบกว่า ๑๐ ปี...

ยามเช้า ดอยอินทนนท์-ดอยสูงสุดของเมืองไทย ห่มคลุมด้วยม่านหมอกหนาว อุณหภูมิ ๑๓ องศาเซลเซียส

บนยอดดอย หมอกขาวลอยผ่าน เวียนยอดไม้ไปเป็นสาย เสียงนกเล็ก ๆ ร้องหวานใสอยู่ตรงโน้นตรงนี้ บางตัวบินผลุบไผล่เข้ามาอวดสีลั่นไกล่ ๆ โดยเฉพาะเจ้ากินปลา

ทิวดอยอินทนนท์ในแสงสุดท้ายแห่งวัน

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กล้วยไม้หลากหลายสีในสถานีเพาะเลี้ยง
กล้วยไม้รองเท้านารี

ทางยาวเขียว นกประจำถิ่นซึ่งพบเฉพาะบน
ดอยอินทนนท์เพียงแห่งเดียว

ลงจากยอดดอย มีทางแยกซ้ายเข้าไป
ชมสถานีเพาะเลี้ยงกล้วยไม้รองเท้านารี ซึ่งยามนี้
มีรองเท้านารีกว่า ๑๐ ชนิดกำลังบานดอก

นอกจากที่นี่จะเป็นสถานที่เพาะ
ขยายพันธุ์ การเปิดให้ผู้คนทั่วไปเข้าชมนับเป็น
โอกาสอันดี เพราะในธรรมชาตินั้นมักกล้วยไม้
สกุลรองเท้านารีเหลืออยู่น้อยนักแล้ว

ถัดจากสถานีเพาะเลี้ยงกล้วยไม้
รองเท้านารีไม่ไกล เป็นที่ตั้งสถานีเกษตรหลวง
อินทนนท์ บ้านขุนกลาง

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เฟิร์นในสถานีเกษตรหลวงอินทนนท์

ภายในสถานีฯ รมรื่นด้วยไม้ใหญ่
งดงามด้วยไม้ประดับและไม้ดอกหลากสี
ในสระน้ำมีหงส์และเป็ดน้ำว่ายอาศัยอย่างเสรี

ย้อนกลับไปเมื่อเดือนกุมภาพันธ์
๒๕๒๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระ
ราชประสงค์ช่วยเหลือชาวเขาให้มีที่ดินทำกิน
เป็นหลักแหล่ง มีอาชีพสุจริตแทนการปลูกฝิ่น
๕ ปีต่อมา จึงเกิด “หน่วยวิจัย” ทำการศึกษา
พืชผักและผลไม้เมืองหนาวให้สามารถปลูกบน
พื้นที่นี้ได้

ปัจจุบัน มีการดำเนินงานวิจัยไม้ดอก
พืชเมืองหนาวอย่างลิ้นิน มันฝรั่ง อาร์ติโชค
สตรอเบอร์รี่ คენน่ายอดดอยคำ กะหล่ำปลี
รูปหัวใจ ผักกาดหวาน พริกหวาน มะเขือเทศ
ดอยคำ พาร์สลีย์ เฟนเนล วิจัยการเลี้ยง
ปลาเรนโบว์เทราท์ รวมถึงขยายพันธุ์ไม้ดอก
และไม้กระถางสวยงามเพื่อจำหน่ายแก่
นักท่องเที่ยว

และเนื่องจากตั้งอยู่บนดอยสูง
๑,๓๕๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง

หงส์อาศัยในสถานีเกษตรหลวงฯ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ทำให้อากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี จึงกลายเป็นจุดท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งของอินทนนท์ รอบ ๆ โครงการเหมาะที่จะเดินดูนก ชมน้ำตกและพรรณไม้ ซึ่งช่วยให้พืชผลในโครงการฯ จำหน่ายได้เพิ่มขึ้น พี่น้องชาวดอยมีรายได้เสริม ไม่มีการบุกรุกป่าและปลูกฝิ่นอีก นอกจากนี้พืชเมืองหนาวอย่างลิ้นมังกร อาร์ทิโชค พาร์สเลย์ เฟนเนล และ การเลี้ยงปลาเรนโบว์เทราท์ ซึ่งประสบความสำเร็จแล้ว ยังมีไม้ดอกและไม้ประดับ ซึ่งทางสถานีฯ เพาะขยายสำเร็จมากหลาย อย่าง ชิมบี๊เดียม ไฮเดรนเยีย ดาเลีย

ถัดจากสถานีฯ ในหุบดอยด้านล่าง เต็มไปด้วยโรงเรือนเบญจมาศ ซึ่งเป็นไม้ดอกที่ปลูกกันเป็นหลักบนดอยอินทนนท์ ในยามค่ำคืน โรงเรือนซึ่งคลุมด้วยผ้าพลาสติกใสจะเปิดไฟ มองเห็นเป็นเส้นคด

โรงเรือนเบญจมาศเปิดไฟสว่างเรือง

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โค้งสว่างเรืองพาดไปตามไหล่ตอย ขณะยามกลางวัน
โรงเรือนเหล่านั้นคือที่ทำงานของพี่น้องชาวเขา

๐๔.๔๗ นาฬิกา หมอกขาวลอยเคลี่ย
เป็นสาย ภายใตโรงเรือนต่าง ๆ เริ่มมีกิจกรรม

“เมื่อ ๒๐ ปีก่อนโครงการหลวงเข้ามา
มาส่งเสริมอาชีพให้เราครับ” อาหัว ชาวมัง
บ้านขุนกลาง เล่าพลางเลือกตัดดอกเบญจมาศ
ในโรงเรือนของตน

ในอดีต พื้นที่แถบนี้เคยเป็นไร่ฝิ่น ตอน
เด็ก ๆ อาหัวก็ช่วยครอบครัวกรีดยังเหมือนคนอื่น ๆ
ในหมู่บ้าน หลังจากในหลวงเสด็จฯ เยือนที่นี่ ไร่ฝิ่น
ค่อย ๆ หายไป แทนที่ด้วยแปลงเบญจมาศหลากสี
กล่าวได้ว่า ชาวบ้านแถบนี้มีรายได้หลัก
จากการปลูกเบญจมาศ ไม้ดอกซึ่งให้ดอกนับ
ร้อย ๆ สี ราคาดียิ่งกว่ายางฝิ่น

“อาหัว” กับโรงเรือนเบญจมาศของตน

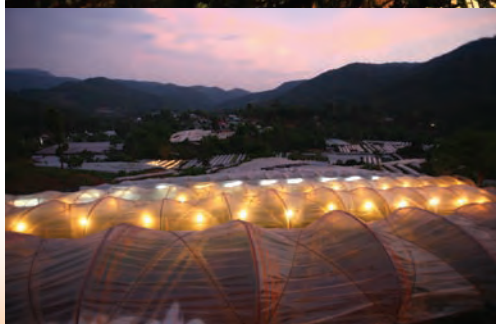

เด็กชาวมังส่วนใหญ่เติบโต
ในไร่เบญจมาศ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ยามกลางวัน โรงเรือนคือที่ทำงานของพี่น้องชาวเขา ขณะยามกลางคืน โรงเรือนจะเปิดไฟสว่างเรือง แสงไฟจะทำให้เบญจมาศโตเร็ว ก้านดอกตั้งตรง ช่วยให้ช่อดอกสวย มีราคา

ค่าวันหนึ่งบนดอยอินทนนท์ ท่ามกลางความมืดมิด ขณะทอดตามองลงไปในหุบคอย

จากที่เคยมืดมิด ดวงไฟตามโรงเรือนในคืนนี้คล้าย “ดวงไฟแห่งความหวัง” ความหวังที่พี่น้องชาวเขาจะอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสงบสุข มีความสุข โดยสุจริต

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ทอมเรือนยอดไม้ ในศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้

๕...

“รู้สึกเย็นชื่นไหมคะ”

อรทัย จรรย์นุส เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เอ่ยทักทายคณะผู้มาเยือนรอบอกว่า อุณหภูมิที่ห้วยฮ่องไคร้จะต่ำกว่าในตัวเมืองเชียงใหม่ราว ๑-๒ องศาเซลเซียส

“ผมอยู่มา ๑๕ ปีแล้ว เห็นความเปลี่ยนแปลงชัดเจนเลยครับ” ไพยนต์ ไชยวงศ์ เจ้าหน้าที่อีกคน เล่าให้ฟังบ้าง

สายแล้ว ดวงตะวันลอยสูง ทว่าอากาศยังเย็นสบาย ลมเย็นชื่นพัดพากลืนดอกไม้ป่าลอยมาจาง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กระเทียมดอง ทอผ้าฝ้าย เลี้ยงกบ-ปลาเศรษฐกิจ
ผลิตภัณฑ์งานไม้ นับเป็นโครงการต้นแบบที่
ประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง...

บนเส้นทางศึกษารวมชาติ ๑.๕
กิโลเมตร สองข้างทางปกคลุมด้วยไม้ใหญ่รุ่นใหม่
ฝายขนาดย่อมปรากฏตามร่องเขาและลำห้วย
สายน้อย เหนือฝายมีน้ำเย็นใสเปี่ยมประิม บางส่วน
ไหลล้นหล่อเลี้ยงพรรณไม้รอบ ๆ ให้เขียวสด
เย็นตา

“นี่คือสายพระเนตรอันยาวไกลของ
ในหลวงครับ” โพนต์เอ่ย ขณะได้นำขึ้นไปบน
หอคมเรือนยอดไม้

ที่ความสูงราวตึก ๕ ชั้น มุมมองบน
นั้นเผยให้เห็นเรือนยอดไม้เขียวสดสุดสายตา
เหยี่ยวรุ้งบินร่อน เสียงนกร้องกังวานใส ทิวคอย
ซับซ้อนดูคล้ายผืนผ้ากำมะหยี่สีเขียว ผืนผ้า
กำมะหยี่ซึ่งโอบอุ้มความชื้น ต้นกำเนิดหยดน้ำ
ซึ่งหล่อเลี้ยงชีวิตให้งอกงาม เต็มใหญ่

นี่ถึงภาพในอดีต ทิวคอยโล้นโล่ง
ป่าสีน้ำตาล ไฟป่าไหม้ลาม ต่อไม้ไร้ชีวิต ภาพ
เหล่านั้นเลือนหายไปหมดแล้ว...

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ฝายชะลอความชุ่มชื้น

จากหอมเขียวยอดไม้ ไผยนต์เดินนำ
เข้าไปในแปลงปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง
เขาเล่าว่าในหลวงทรงเลือกพื้นที่บริเวณนี้ด้วย
พระองค์เอง

“ป่าของในหลวงไม้ซี้ที่ที่มีต้นไม้เยอะ ๆ
อย่างเดียววนะครับ และก็ไม้ซี้คนอย่างเดียวที่
ได้ประโยชน์ สัตว์ก็ได้ด้วย”

เดินเข้าไปใน “แปลงปลูกป่า” เพียงครู
ก็สัมผัสได้ถึงความชื้นเย็น ตามพื้นดินปรากฏ
“เหมืองไส้ไก่” ร่องน้ำเล็ก ๆ ซึ่งผืนน้ำมาจาก
อ่างเก็บน้ำตามยอดคดอยจุดต่าง ๆ พื้นดินนุ่ม
ชุ่มชื้น พรรณไม้ต่าง ๆ ผลิบาใหม่เขียวขมูม

เดินผ่านป่าซึ่งงอกงามด้วยทวาย หว่า
มะม่วง กาแฟ พริกไทย ผักหวานป่า ได้ร่มเงา
ไม้ใหญ่ ทางเดินทอดมาสู่ฝายเล็ก ๆ ในหุบคอย

น้ำเหนือฝายนั้นใส มองเห็นฝูงปลา
ว่ายเวียน ตามขอบฝายอุดมด้วยพรรณไม้ขอบน้ำ
อย่างเฟิร์น กูด เคย ไผยนต์ซี้ให้ดูผักหนามและ
อริบายว่า ยอดอ่อน ๆ ของมันนั้นกินได้ คนเหนือ
นิยมต้มแล้วจิ้มน้ำพริก รสชาติอร่อยนัก ล่วงสู่กูด
ผืน ป่าบริเวณนี้จะมีเห็ดกินได้ผุดขึ้นจากผืนดินถึง
๑๘ ชนิด ชาวบ้านรอบ ๆ ได้พึ่งพาอาศัย

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กบมูลพริก

ไผยนต์ขวนหยุดพักตรงริมฝาย นกปรอดสวนแฉะเวียนมา
กินน้ำ กระเรียนแตะเปลือกไม้อยู่สูงขึ้นไป ลมเย็นพัดโบกโบย

โมงยามนั้น ผู้มาเยือนล้วนรับรู้ ว่า แค่ฝายเล็ก ๆ ก็มอบ
ประโยชน์แก่ชีวิตได้มากหลายถึงเพียงนี้...

จากป่าปลูก ไผยนต์พาไปดูโรงเลี้ยงกบมูลพริก ดูพันธุ์ปลา
เศรษฐกิจ แปลงทดลองเพิ่มผลผลิตไม้ผลอย่างมะม่วง ซึ่งเป็นรายได้
เสริมอีกทางนอกจากการแปรรูปกระเทียมมดอง ทอผ้าฝ้าย ฝึกหัดทำ
ผลิตภัณฑ์งานไม้

ก่อนกลับ ผู้มาเยือนแฉะดู “งานศึกษาและพัฒนาการเลี้ยง
สัตว์ป่าในพื้นที่ต้นน้ำ” ในกรงเลี้ยงซึ่งเปิดโล่ง ครอบคลุมผืนป่านับ
ร้อย ๆ ไร่ มีสัตว์ป่ามากมายอาศัยอยู่ เช่น เก้ง กวาง เนื้อทราย หมิซอ
หมูป่า ไก่ฟ้า นกยูงไทย

พันธุ์ปลาเศรษฐกิจแจกจ่ายเกษตรกร

กระเรียนในป่า
ห้วยฮ่องไคร้

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ที่อ่างเก็บน้ำไกล่ ๆ ฝูงเป็ดแดงบินลง
มาหากินตรงชายน้ำ ลักพัก นกยูงหนุ่มตัวหนึ่ง
ก็ปรากฏตรงชายป่า ขนหางยาวสลวยบอกให้
รู้ว่าเขายังอยู่ในฤดูแห่งความรัก

ในอดีต ห้วยฮ่องไคร้เคยมีสัตว์ป่าทุกชนิด
เหลือไคร้ก็เคยมี รวมถึงนกยูงไทย

ในวันนี้ เมื่อป่าฟื้นคืน สัตว์ป่าเริ่ม
กลับคืนมา

ระลึกได้ถึงพระราชดำริของพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “ต้นทางเป็นป่าไม้ ระหว่าง
ทางเป็นเกษตรกรรม ปลายทางเป็นประมง”

“ในหลวงทรงให้ปลูกป่าจากบนดอยก่อน
เพื่อให้เกิดความชื้น แล้วเมล็ดจะขยายพันธุ์ลงมา
ตามธรรมชาติ ห้วยฮ่องไคร้ นับเป็นตัวอย่างที่
ประสบความสำเร็จ ชาวบ้านเหมือนได้ชีวิตใหม่
รักในหลวงที่สุดเลยคะ”

ใครบางคนเอ่ย น้ำเสียงดังชัดบอก
ความรู้สึกจากใจ

ป้ายระวังนกยูง

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ทิวคอยซึบร้อนอบแสงแรก มองจากยอดคอยผาหลวง จุดสูงสุดอันดับ ๒ ของเมืองไทย

๖...

จากตัวเมือง ทางหลวงหมายเลข ๑๐๗ เชียงใหม่-ฝาง ป้ายหน้าไปทางทิศเหนือ สองข้างทางร่มรื่นด้วยป่าไม้ แม่น้ำปิงทอดสายอยู่ด้านขวา ถนนคดโค้ง ทว่าให้อารมณ์รื่นรมย์ในการเดินทาง

เข้าเขตอำเภอฝาง มีทางแยกซ้ายเข้าไปชมน้ำพุร้อนในอุทยานแห่งชาติฟ้าห่มปก แม้จะเป็นวันธรรมดา ทว่ามีผู้มาเยือนน้ำพุร้อนดูหนาตา บ้างเดินชมน้ำพุร้อนพวยพุ่งขึ้นมา บ้างใช้บริการเือนอบาน้ำแร่คลายความเมื่อยล้า

น้ำพุร้อนฝาง

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ออกจากอุทยานฯ ทางแยกขวาเข้าสู่หมู่บ้านยาง ซึ่งเป็นที่ตั้งพิพิธภัณฑสถานโรงงานหลวงที่ ๑ (ฝาง)

กล่าวได้ว่า พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้เกิดขึ้นจากความห่วงใยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อพระองค์ทรงริเริ่ม “โครงการหลวง” เพื่อแก้ปัญหาการปลูกฝิ่น ตัดไม้ทำลายป่า ด้วยการส่งเสริมให้ปลูกพืชผักเมืองหนาว ทรงช่วยเหลือด้านการจัดจำหน่าย รวมถึงแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปแห่งแรกจึงเกิดขึ้นที่นี่ โดยพระราชทานพระราชทรัพย์จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อสร้างโรงงาน

หลังเกิดอุทกภัยครั้งใหญ่เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๔๙ ซึ่งทำให้โรงงานเสียหายอย่างหนัก เมื่อฟื้นฟูโรงงานขึ้นมาใหม่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งเสด็จฯ เยี่ยมพื้นที่ มีพระราชดำริ ให้ดำเนินการฟื้นฟูและพัฒนาโรงงานหลวงให้เป็น “พิพิธภัณฑสถานโรงงานหลวงที่ ๑ (ฝาง)”

ทางเข้าหมู่บ้านยาง ที่ตั้งโรงงานหลวง

อาคารพิพิธภัณฑสถานโรงงานหลวงฯ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

บรรจุภัณฑ์ถั่วเหลือง

นิทรรศการภายในพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงฯ

ภายในพิพิธภัณฑ์ฯ จัดแสดงที่มาของ “โครงการหลวง” ประวัติการก่อตั้งโรงงานพัฒนาชุมชนบ้านยาง เรื่องราวของบริษัท ดอยคำผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด และภาพถ่ายชีวิตผู้คนในชุมชน

ถึงวันนี้ ไม่เพียงเป็นโรงงานแปรรูปผลผลิตจากโครงการหลวง ที่นี่ยังเป็นแหล่งเรียนรู้ อย่างยั่งยืนด้านอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป เป็นแหล่งท่องเที่ยวเรียนรู้ รวมถึงเป็น “ชุมชน

โรงงานตัวอย่าง” ในการแก้ปัญหาการปลูกฝิ่น และแผ้วถางป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอย

เป็นหมู่บ้านตัวอย่าง ซึ่งมีความเป็นอยู่อย่างสุขสงบ พอเพียง

จากบ้านยาง ถนนคดโค้งทอดขึ้นดอยอ่างขาง ดอยสูงไกลพร้อมแดนสหภาพมา

ถนนคดโค้งได้ไปตามไหล่ดอย แม้วันนี้หนทางจะดูดี ทว่าก็สัมผัสได้ว่าในอดีตพื้นที่นี้ “กันดาร” เพียงใด

ใช้เวลาเดินทางร่วม ๓ ชั่วโมงจึงขึ้นมาถึงอ่างขาง อากาศหนาวเย็นลงทันใจ อุณหภูมิลดต่ำเหลือ ๑๒ องศาเซลเซียส

ที่อาคารสโมสรอ่างขาง ผู้มาเยือนพูดคุยกันสนุกรสนาน อิ่มเอมกับอาหารซึ่งปรุงด้วยผักเมืองหนาวสด ๆ จากไร่ เตามังถูกจุดขึ้น ไออุ่นค่อย ๆ ละลายไอน้ำเหน็บหนาว

อุณหภูมิลดต่ำเหลือ ๑๐ องศาเซลเซียส สายหมอกหม่นคลุมหุบดอยอ่างขาง ดอกบอบบางของห่อและบัวจับไปด้วยน้ำค้างเย็นเยือก

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ที่สวนชา หญิงชาวปะหล่องร่วมแรง
เก็บใบชากันอย่างแข็งขัน ใบชาที่ได้จะถูกนำ
ไปคั่วอย่างพิถีพิถัน ชาพันธุ์ดีซึ่งให้รสดี

“แต่ก่อนแถวนี้ยังเป็นไร่ฝิ่น เป็นป่า
หญ้าคา เราได้ยินมาว่าบนนี้อากาศเย็นมาก

ตอนนั้นทหารพม่ากับทหารจีนฮ่อเขารบกัน ทางจีน
ดอยมีด่านปิดไว้ พอเรารู้ว่ามีทางเดินของมูเซอ
เราก็ลองตามขึ้นมา” หม่อมเจ้าภิศเคช รัชนี้
ประธานมูลนิธิโครงการหลวง ทรงเล่าเรื่อง
ราวต่าง ๆ ให้คณะสื่อมวลชนฟังเช่นนี้

นั่นคือ ปี ๒๕๑๒ ปีที่พระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินเยือนอย่างขวาง
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง “โครงการหลวง”
ขึ้น เมื่อทรงทราบว่าท้องพื้นเมืองลูกเล็ก ๆ
เก็บขายได้เงินเท่าขายฝิ่น พระองค์มีรับสั่งให้จัดหา

ไร่สตอเบอรี่ที่หมอกหนาวเย็นบนดอยอย่างขวาง

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ห้องพันธุ์ไม้ทาบกิ่ง รวมถึงพืชเมืองหนาวอื่น ๆ มาทดลองปลูก ต้นไม้ใหญ่น้อยค่อย ๆ แดงยอด ผลิดอกใบ

ปัจจุบัน ดอยอ่างขางกลายเป็นพื้นที่ตัวอย่างในการแก้ปัญหาการทำไร่เลื่อนลอย และปลูกฝิ่น และด้วยความสูง ๑,๕๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง อากาศหนาวเย็นตลอดปี จึงกลายเป็นจุดท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากที่สุดแห่งหนึ่งของเมืองไทย

โดยเฉพาะในฤดูหนาว อันเป็นช่วงเวลาที่มีพรรณไม้ดอกพร้อมกันผลิบาน อีกทั้งพืชผลเมืองหนาวอย่างท้อ พลับ บ๊วย ก็ผลิดอกออกผล

ตระวันค่อย ๆ ลอยสูง หมอกขาวลอยผ่านไปเป็นสาย

ที่แปลงสตอเบอรี่ เด็กหญิงหนึ่งตื่นมาช่วยครอบครัวเก็บสตอเบอรี่แต่เช้า

ตรู่ก่อนไปโรงเรียน เธอเล่าว่า สตอเบอรี่นี้เก็บวันเว้นวัน

“พวกเราเด็ก ๆ ชอบกินมากค่ะ เก็บไปกินไปด้วย” เธอออกแล้วก็ยิ้มร่าเริง

สายหมอกไหลเอื่อย อ่างขางงดงามราวภาพวาด เสียง “อาโละเง” และบทเพลงแห่งชนเผ่าดั่งกังวานใส เจ้าของเสียงตัวเล็ก ๆ ผลุบโผล่อยู่ในไร่สตอเบอรี่

โมงยามนั้น ใครบางคนคงนึกถึงพระอัจฉริยภาพและพระวิริยะของในหลวงพยายามจินตนาการถึงไร่ฝิ่น ถึงป่าหุบเขาคาร์ร่าง

พยายามจินตนาการว่าต้องใช้พลังทั้งกายและใจมากมายเพียงใด จึงจะพลิกพื้นดินดอยให้ “งดงาม” ได้เช่นนี้

สตอเบอรี่บ่มหมอกแดดคอยอ่างขาง

สวนไม้ดอกไม้ประดับ

หมู่บ้านมูเตอบ้านขอมดั่ง

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

คู่มือเดินทาง

เชียงใหม่เป็นจังหวัดซึ่งรุ่มรวยทั้งศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ ในเมืองมีวัดเก่าแก่น่าชมหลายวัด เช่น วัดเจดีย์หลวง วรวิหาร วัดเจ็ดยอด วัดพระสิงห์ วัดพระธาตุ ดอยสุเทพ

อ่างเก็บน้ำห้วยตึงเฒ่าอยู่บนเส้นทางไปแมริม ก่อนถึงอำเภอแมริมมีทางแยกซ้ายไปสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ โทรศัพท ๐ ๕๓๘๔ ๑๐๐๐

เส้นทางเชียงใหม่-ดอยอินทนนท์ (ทางหลวงหมายเลข ๑๐๘-๑๐๐๙) นำขึ้นรถเที่ยวถึงอำเภอจอมทอง นำแวนมัศจรรย์มณฑลปราสาทที่วัดพระธาตุศรีจอมทองวรวิหาร จากนั้นเลี้ยวขวาใช้ทางหลวงหมายเลข ๑๐๐๙ ขึ้นดอยอินทนนท์

ในอุทยานฯ ดอยอินทนนท์มีจุดนำชมมากมาย ควรแวะที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเป็นจุดแรก สอบถามข้อมูล โทรศัพท ๐ ๕๓๒๘ ๖๗๒๔-๙

จากที่ทำการอุทยานฯ ย้อนกลับลงมาไม่ไกลจะมีทางแยกซ้ายไปบ้านขุนกลาง ระหว่างทางจะผ่านโรงเรียนบุญจมาต ถัดไปราว ๓ กิโลเมตร จะถึงสถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ ซึ่งเปิดให้คนทั่วไปเข้าชม โทรศัพท ๐ ๕๓๒๘ ๖๗๗๐-๗ เว็บไซต์ www.royalintanon.com

เลยไปหน่อยจะถึงสถานีเพาะเลี้ยงกล้วยไม้รองเท้านารี ซึ่งมีรองเท้านารีกว่า ๑๐ ชนิดให้ชม

น้ำตกเล็ก ๆ ระหว่างทางเดินศึกษาธรรมชาติกัวแม่ปาน

น้ำตกสิริธาร

ลงจากดอยอินทนนท์ เส้นทางเชียงใหม่-ฮอด-ทุ่งหัวช้าง (ทางหลวงหมายเลข ๑๐๘-๑๑๘๔) จะผ่านโครงการพัฒนากลุ่มน้ำแม่อาว อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการพัฒนาเบ็ดเสร็จกลุ่มน้ำสาขาแม่ปิงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ทั้งสองแห่งเปิดให้ผู้สนใจเยี่ยมชมดูงาน โครงการพัฒนากลุ่มน้ำแม่อาว โทรศัพท ๐๘ ๑๘๘๒ ๗๑๓๑ โครงการพัฒนาเบ็ดเสร็จกลุ่มน้ำสาขาแม่ปิง โทรศัพท ๐๘ ๑๑๑๑ ๔๓๔๕ ขากลับ หากกลับทางลำพูน (ทางหลวงหมายเลข ๑๐๖) แวะนมัสการสุวรรณจังโกฏเจดีย์ที่วัดจามเทวี

กระต่าง สัตว์ซึ่งพบเฉพาะป่าต้นน้ำสมบูรณ์

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ตะวันตกลับทิวคดอินทนนท์ มองจากอำเภอจอมทอง

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำรินับเป็นสถานที่เรียนรู้และดูงานด้านการเกษตรและป่าไม้ซึ่งน่าสนใจยิ่งเปิดให้ผู้สนใจเข้าเยี่ยมชม-อบรม โทรศัพท ๐ ๕๓๓๘๘ ๙๒๒๘-๙

เส้นทางเชียงใหม่-ฝาง (ทางหลวงหมายเลข ๑๐๗) มีจุดนำชมหลายจุด แยกซ้ายจากตัวอำเภอไปราว ๑๓ กิโลเมตรจะถึงอุทยานฯ ฟ้าห่มปก นอกจากน้ำพุร้อนฝาง ยังมีเส้นทางเดินขึ้นยอดคดคดผาหลวง ซึ่งเป็นจุดสูงสุด

อันดับ ๒ ของเมืองไทย สอบถามเพิ่มเติม โทรศัพท ๐ ๕๓๓๑ ๗๔๙๖, ๐ ๕๓๔๕ ๓๕๑๗-๘ ก่อนถึงอำเภอฝาง มีทางแยกขึ้นคดอย่างขาง (ทางหลวงหมายเลข ๑๒๔๙) หากเลี้ยวซ้ายตรงทางแยกไป ๒ กิโลเมตรจะถึงพิพิธภัณฑิ์โรงงานหลวงที่ ๑ (ฝาง) ภายในจัดแสดงประวัติ “โครงการหลวง” มีภาพถ่ายเก่าของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและชีวิตชาวหมู่บ้านขาง โทรศัพท ๐ ๕๓๐๕ ๑๐๒๑ เว็บไซต์ www.firstroyalfactory.org

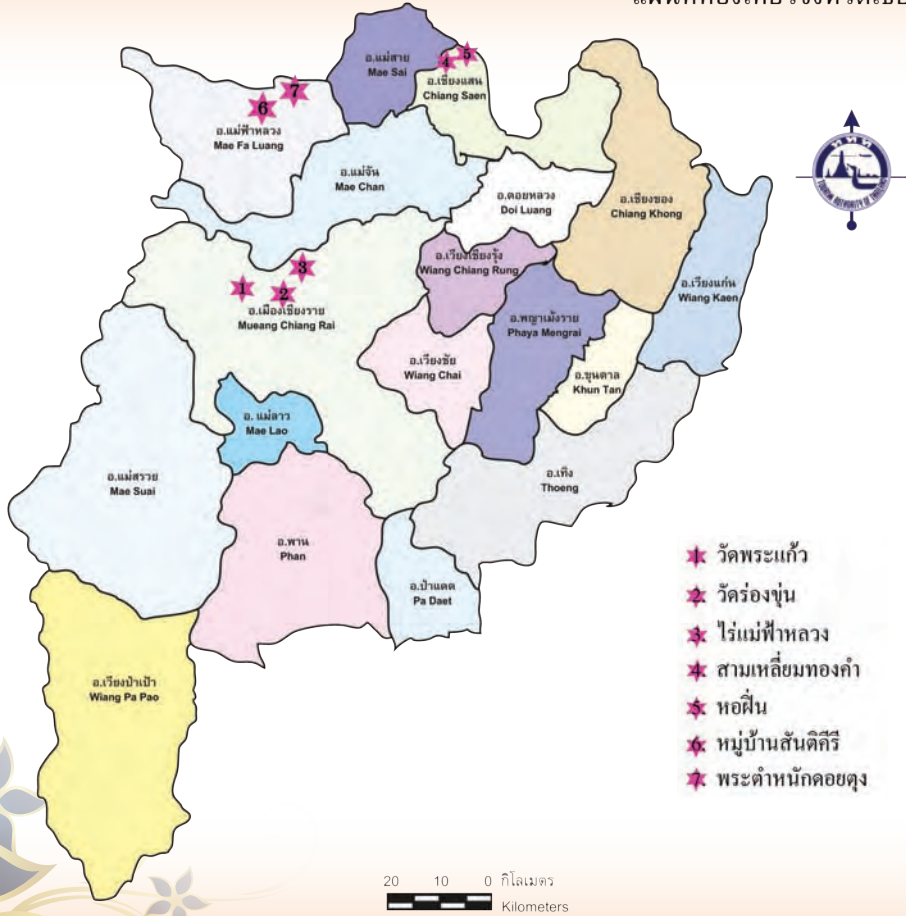
จากทางแยก ถนนจะคดโค้งได้ขึ้นไปไหล่ตอย ควรขับด้วยความระมัดระวัง ระยะทางราว ๒๐ กิโลเมตรจะถึงสถานีเกษตรหลวงอย่างขาง

กล่าวได้ว่า อย่างขางเที่ยวได้ทุกฤดู ทว่าฤดูหนาวนั้นอย่างขางน่าเที่ยวชมอย่างยิ่ง “ไม้ดอกบานสะพรั่ง ผักและผลไม้เมืองหนาวให้ผลสมบูรณ์ สอบถามเพิ่มเติมโทรศัพท ๐ ๕๓๔๕ ๐๑๐๗-๙” เว็บไซต์ www.angkhangstation.com

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

แผนที่ที่ท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย

- ★ วัดพระแก้ว
- ★ วัดร่องขุ่น
- ★ ไร่แม่ฟ้าหลวง
- ★ สามเหลี่ยมทองคำ
- ★ หอฝิ่น
- ★ หมู่บ้านสันติคีรี
- ★ พระตำหนักค้อยตุง

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เชียงราย ในวันดอกไม้ผลิบาน

เช่นเดียวกับเชียงใหม่ เชียงรายร่วมรอยด้วย
ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ

มาเยือนเชียงราย จุดนำชมจุดแรก ๆ คือ
วัดพระแก้ว วัดเล็ก ๆ ทว่าเงียบสงบ ร่มรื่น

แวดล้อมด้วยไม้ใหญ่น้อย ทอพระแก้วปรากฏ
โดดเด่นอยู่ด้านซ้าย ภายในประดิษฐานพระแก้วหยก
ซึ่งคณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนร่วมกันสร้างขึ้น เนื่องใน
วโรกาสสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มีพระชนมายุ
๙๐ พรรษา เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๓๓

พระแก้วหยก
ซึ่งคณะสงฆ์และ
พุทธศาสนิกชน
ร่วมกันสร้าง

เชียงรายเมืองงาม ๕ ด้าน ๕ ประการ งานโครงการเดินเก็บมาจากพระแก้วคำดี

ตามประวัติกล่าวว่า วัดพระแก้วเดิมชื่อวัดป่าเอื้องหรือวัดป่าไผ่ เคยเป็นที่ประดิษฐานพระแก้วมรกต ซึ่งเจ้ามหาพรหมผู้ครองเมืองเชียงรายอัญเชิญมาจากเมืองกำแพงเพชร

ในยามนั้น สถานการณ์บ้านเมืองไม่ค่อยสู้จะดีนัก จึงทำการพอกปูนทับองค์พระแก้วมรกต แล้วนำไปบรรจุไว้ในองค์เจดีย์สูง ๔๕ ปีต่อมา เกิดฟ้าผ่าองค์เจดีย์ภายในวัดพบพระพุทธรูปลงรักปิดทององค์หนึ่งตกลงมา สูง ๒ เดือน ปูนตรงพระนาสิก (จมูก) ก็กระเทาะออก เผยให้เห็นองค์เนื้อแก้วสีเขียวใส

ช่วงเวลานั้น เชียงรายอยู่ภายใต้การปกครองของเชียงใหม่ พระเจ้าสามฝั่งแกนซึ่งปกครองเมือง เมื่อได้ทราบข่าวจึงอัญเชิญไปยังเมืองเชียงใหม่

ต่อมา พระแก้วมรกตถูกอัญเชิญมายังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม หรือวัดพระแก้ว กรุงเทพฯ จนถึงปัจจุบัน

พิพิธภัณฑ์ภายในหอพระแก้ว

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

จากวัดพระแก้ว จุดนำชมอีกแห่งคือ วัดร่องขุน ซึ่งกลายเป็น “แหล่งท่องเที่ยวควรวะ” ของเมืองเชียงราย

วัดร่องขุนออกแบบและสร้างโดย อาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ ศิลปินแนวจิตรกรรมไทยอันเลื่องชื่อ ด้วยศรัทธามุ่งมั่นที่จะรังสรรค์งานศิลปะแปลกตามสมณศาสนวัจนธรรมล้ำนानอย่างกลมกลืน จึงเกิดพระอุโบสถสีขาวสะอาดประดับกระจกเงินวาววาว ลวดลายปูนปั้นอ่อนช้อย งดงามยิ่ง เกิดจากแรงบันดาลใจในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

พูดได้ว่า บริเวณจุด “ท่องเที่ยว” นั้นค่อนข้างเล็ก ทว่าผู้มาเยือนส่วนใหญ่ใช้เวลาค่อนข้างนานอยู่ในนั้น ค่อย ๆ เดินชมพระอุโบสถหลังงาม เข้าไปชมอาคารจัดแสดงภาพ ซึ่งทั้งหมดเป็นภาพวาดหาชมยากของอาจารย์เฉลิมชัย

ขณะหยุดยืนชมห้องน้ำ ซึ่งสร้างอย่างงดงามราวกับวิหาร ใครหลายล้วนไม่แปลกใจเลยว่าวัดร่องขุนจะกลายเป็น “แหล่งท่องเที่ยวควรวะ” ของเมืองเชียงราย

ศาลาสนทนาอันงดงามในวัดร่องขุน

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

นิทรรศการถาวรในไร่แม่ฟ้าหลวง

๒...

ในอำเภอเมืองฯ ด้านทิศตะวันตก คือ ที่ตั้งไร่แม่ฟ้าหลวง
เรียกได้ว่า ไร่แม่ฟ้าหลวงคือ “อุทยานศิลปวัฒนธรรม” บนเนื้อที่กว่า ๕๕๐ ไร่ รวบรวม
และรักษาศิลปวัตถุอันล้ำค่าในวัฒนธรรมล้านนา

แวดล้อมด้วยพรรณไม้ร่มรื่น สระน้ำใสซึ่งให้มุมมองสงบ เย็นใจ ทางเดินเท้าทอดคด
เคี้ยวไปในหมู่ไม้ ผ่านหอคำซึ่งชาวเชียงใหม่ร่วมกันสร้างเพื่อ “ไหว้สาแม่ฟ้าหลวง” เนื่องใน
วโรกาสที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เจริญพระชนมายุ ๘๔ พรรษา เมื่อปี ๒๕๒๗

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เรือนำเที่ยวจอดเรียงรายริมแม่น้ำกก

หอคำสร้างตามแบบสถาปัตยกรรมล้านนา หลังคามุงด้วยแผ่นไม้สัก ภายในนำชมด้วยศิลปวัตถุและงานพุทธศิลป์ทั้งแบบล้านนาและพม่า เช่น สัตภัณฑ์ (เชิงเทียนไม้เก่าแก่) ตุงกระด้าง (ตุงหรือธงไม้) ชันดอก (ภาชนะใส่ดอกไม้ธูปเทียนบูชาพระ) จุดศูนย์กลางของหอคำ คือ พระเจ้าฟ้าเจ้าใต้ ซึ่งมีจารึกว่าสร้างในปี ๒๒๓๖

กาดเจียงฮายรำลึกศึกด้วยของชายและกิจกรรมสนุกสนาน

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

อนุสาวรีย์
พ่อขุนมั่งราย
ปฐมกษัตริย์
ผู้สร้าง
เมืองเชียงราย

ยามเย็นริมแม่น้ำมีคนมานั่งหย่อนใจหน้าตา บ้างหย่อนใจตามโต๊ะหินอ่อนบนฝั่ง บ้างลงไปปูเสื่อนั่งพูดคุยสบายใจบนหาดทราย ที่ได้สะพานปูนมีเรือหางยาวจอดเรียงราย เรือนำเที่ยวบ่อน้ำร้อน หมูบ้านกะเหรี่ยง และทิวทัศน์แม่น้ำกก

หลังตะวันตกลือลับ ตัวเมืองเชียงรายประดับไฟเรือเรือง อนุสาวรีย์พ่อขุนมั่งรายปฐมกษัตริย์ผู้สร้างเมืองเชียงราย ประดับดวงไฟงดงาม

คืนนี้เป็นคืนวันเสาร์ บริเวณอนุสาวรีย์ฯ จึงดูมีสีสัน เพราะมี "กาดเจียงฮายรำลึก"

บรรยากาศดูคึกคักรื่น เพราะนอกจากของขายจะมากหลาย ยังมีเวทีรำวงขับขานบทเพลงเก่า ๆ ชายหญิงสูงวัยจึงมิกันไปที่กลางลาน ร่ายรำกันสนุกสนาน

สามเหลี่ยมทองคำยามแดดยามเย็น

๓...

ออกจากอำเภอเมืองฯ ทางหลวงหมายเลข ๑ มุ่งหน้าขึ้นเหนือ ถึงอำเภอแม่จัน มีทางแยกขวา ผ่านอำเภอเวียงแสน ถนนค่อย ๆ ทอดตัวเลียบแม่น้ำโขง มองเห็นสายน้ำสีน้ำตาลแดงทอดยาวอยู่ด้านขวา

เรือลำน้อยแล่นข้ามไปมาระหว่างผืนดินไทย-ลาว

สามเหลี่ยมทองคำยามเช้าดูงดงาม ผู้มาเยือนแวะถ่ายภาพเป็นที่ระลึกตรงข้ามประตู “สามเหลี่ยมทองคำ” เบื้องหน้า

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

พระเจ้าล้านตื้อมีผู้มากราบไหว้ไม่ขาดสาย

ผู้มาเยือนกับซุ้ม
"สามเหลี่ยมทองคำ"

พระเจ้าล้านตื้อ ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ ก็มีผู้คนมากมาย
กลั่นธูปควันเทียนล่องลอย - กลิ่นอายแห่ง
ความศรัทธา

ด้านหลังองค์พระเป็นตึ๊งสูงชัน มองเห็น
"สามเหลี่ยมทองคำ" หาดทราย ซึ่งปรากฏตรง
แม่น้ำรวกไหลมาบรรจบกับแม่น้ำโขง จุดพรมแดน
ของสามประเทศ คือ ไทย ลาว และพม่า

ในอดีต สามเหลี่ยมทองคำได้ชื่อมาจากร
การค้าฝิ่น พูดได้ว่า ดินแดนแถบนี้คือ "เมืองหลวง"
ของการปลูกและค้าฝิ่น

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ในวันนี้ ด้วยพระวิริยะของในหลวง ไร่ฝิ่นถูกแทนที่ด้วยพืชผักและไม้ดอกเมืองหนาว กล่าวได้ว่า ฝิ่นหมดไปจากสามเหลี่ยมทองคำแล้ว ที่เหลืออยู่คือ ภาพหลอนของพืชพิษร้าย จัดแสดงไว้เพื่อเป็นบทเรียนอันสูงค่าที่ “หอฝิ่น” หรือ อุทยานสามเหลี่ยมทองคำ

ห้องฟ้าอ้อมครีเมเมฆฝน ตะวันลอยสูง จากสามเหลี่ยมทองคำ เส้นทางเดิมป้ายหน้าไป ยังอำเภอแม่จัน จากนั้นทางหลวงหมายเลข ๑๐๘๙ จะแยกขึ้นดอยแม่สลอง

ปลายฤดูหนาว หมู่บ้านสันติคีรีบน ดอยแม่สลองยังมีผู้มาเยือนหนาตา พวกเขาขึ้นไปสักการะพระบรมธาตุเจดีย์ศรีนครินทราสถิต

นิทรรศการนำศึกษา
ภายในหอฝิ่น

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

มหาสันติคีรี ซึ่งตั้งอยู่บนยอดดอยสูงสุดของ
แม่สลอง

ที่ริมระเบียบพระบรมธาตุเจดีย์
มองเห็นดอยแม่สลองและทิวเขาซับซ้อน
เบื้องล่าง เห็นแนวต้นชาดโค้งคดหลั่นเป็น
เส้นสีเขียวพลิ้วตา

ลงจากยอดดอย ผู้มาเยือนมักแวะชม
ไร่ชา ลองชิมชาอยู่หลงรสดีของดอยแม่สลอง
จากนั้นแวะไปเยือนสุสานนายพลต่วน - ผู้นำ
ทหารจีนคนชาติแห่งกองทัพที่ ๕ กองพล
๙๓ ซึ่งกล่าวได้ว่า เป็นบุคคลที่ก่อร่างสร้าง
หมู่บ้านสันติคีรีขึ้นมา

ที่อนุสรณ์สถานวีรชนอดีตทหารจีน
คนชาติ เรื่องราวในอดีตถูกบันทึกไว้ในนั้น
ทั้งตัวหนังสือและภาพถ่ายบอกเล่าตั้งแต่
เมื่อครั้งกองทัพที่ ๕ ถอยร่นจากจีนแผ่นดินใหญ่
ลงมา เมื่อคราวสงครามกลางเมืองระหว่าง
พรรคก๊กมินตั๋งกับพรรคคอมมิวนิสต์ และ
พระมหากรุณาธิคุณของในหลวงที่ทรงมีต่อ
ชาวจีนฮั่นนับตั้งแต่รับอพยพอันลำบากยากแค้น
ตะวันบ่ายคล้อย ในหมู่บ้านสันติคีรี
บรรยากาศอบอุ่น เด็ก ๆ ยิ้มร่าเริง แม่ค้าร้านชา
ยิ้มแย้มทักทาย อดีตอันยากเข็ญละหาย
ไปหมดแล้ว

บทวนเรื่องราวในอดีต มีสองสิ่งที่
ทำให้เกิดรอยยิ้มเหล่านั้น สิ่งหนึ่งคือ ความมานะ
พากเพียรของพวกเขา

อีกหนึ่งคือ น้ำพระราชมัทพัยของ
ในหลวง ซึ่งแผ่ไปทั่ว แม้บนดอยสูงท่าไกล
เช่นนี้

หมู่บ้านสันติคีรี มองจากดอยแม่สลอง

กิจกรรมรื่นเริงของพี่น้องชาวดอย

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ไม้ดอกบานละพรั่งระหว่างทางเดินขึ้นพระตำหนักดอยตุง

๕...

จากดอยแม่สลอง ถนนคดโค้ง ไต่ขึ้นลงดอยไปทางทิศตะวันออก ทางคดโค้ง สูงชัน ทว่าร่มรื่นด้วยไม้ป่าใหญ่น้อย เพลิน กับทิวทัศน์ริมทางเพียงอึดใจ ก็ถึงพระตำหนัก ดอยตุง

วันนี้วันหยุดสุดสัปดาห์ ดอยตุงจึง ต้อนรับผู้มาเยือนมากมาย ทั้งคนไทยและ ชาวต่างประเทศ เพียงทางเดินเข้าชมพระตำหนัก ไม้ดอกนานาพรรณก็ดึงดูดให้ผู้มาเยือนต้องหยุด ยืนชม หลายคนถ่ายภาพเป็นที่ระลึกเก็บไว้

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ตุงหลากสีประดับบนคอยตุง

ย้อนเวลากลับไป พื้นที่บริเวณนี้เคยเป็นหมู่บ้านชาวอาข่า รอบ ๆ มีการแผ้วถางป่าเพื่อทำไร่ผืน การเดินทางมีเพียงทางเดินเท้า ผู้คนมีชีวิตยากลำบาก เมื่อสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เสด็จพระราชดำเนินเยือนที่นี่ โครงการช่วยเหลือต่าง ๆ ก็ค่อย ๆ ปรากฏเป็นรูปเป็นร่าง

มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมอาชีพ เพื่อให้เกษตรกรมีอาชีพและนำไปประกอบอาชีพได้ด้วยตัวเอง เช่น การเพาะเนื้อเยื่อเห็ด กาแฟ ไม้ตัดดอกตัดใบ ไม้กระถาง ไม้ประดับ จากต่างประเทศ ส่งเสริมให้ผลิตงานฝีมือ เช่น ผ้าและพรมทอที่ พรมทอมือ กระดาษสา และนำไปปลูกกาแฟอาราบิก้า ซึ่งต่อมากลายเป็น “กาแฟดอยตุง” รสชาติดี

พระตำหนักดอยตุงแวดล้อมด้วยไม้ดอกไม้ประดับ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

"กาแล" ประดับ
พระตำหนักดอยตุง

ดอกไม้และทิวดอย ภาพซึ่งเข้ามาทดแทนฝัน
และป่าหิมพานต์

ในปี ๒๕๓๐ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงเริ่มสร้าง พระตำหนักดอยตุง ด้วยพระราชทรัพย์ส่วน พระองค์ ลักษณะเป็นบ้านแบบชาวลีแลต์ใน ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ตามพระราชประสงค์ที่ ทรงปรารถนาเพียงเป็น "บ้านที่ดอยตุง" สำหรับ ประทับพักผ่อนและทรงงานต่าง ๆ

เมฆขาวลอยเคลื่อนท้องฟ้า ลมเย็นชื่น พัดโบกใบยล เสียงนกเล็ก ๆ ร้องกังวานมาจาก ดงดอกไม้

ทางเดินค้อย ๆ ทอดขึ้นสันดอย "บ้าน ที่ดอยตุง" ปรากฏในแวดล้อมไม้ใหญ่น้อย รอบ ๆ ประดับด้วยไม้ดอกหลากสี ซึ่งยามนี้ผลิบานดอก ลานตา

นั่งพักได้ร่มไม้เพียงครู่ ก็ถึงรอบเวลา เข้าชมภายในพระตำหนัก ผู้มาเยือนเดินตามกัน เข้าไป บรรยายกาศสงบเงียบคล้าย "บ้าน"

ตัวอาคารตกแต่งด้วยปีกไม้ ซึ่งเป็น ไม้สักขนาดเล็ก ๆ ไม่ได้ขนาดจากสวนป่า องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ผนังชุดด้วยไม้สน

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

จากล้งไม้ที่เหลือใช้จากกรขนส่งระหว่างประเทศ
ทว่าทั้งหมดนั้นประกอบรวมกันอย่างประณีต
เพดานห้องพระโรงแกะสลักเป็นกลุ่มดาวใน
สุริยะจักรวาล ตามกระถางต้นไม้ก็แกะสลักเป็น
รูปสุนัข บ่งบอกถึงอุปนิสัย “เจ้าของบ้าน”
ซึ่งเน้นประโยชน์ใช้สอย ง่ายทว่างดงาม

หมดเวลาชมภายในพระตำหนัก
ผู้มาเยือนเดินดูไม้ดอกรอบ ๆ บริเวณ
แทบทุก ๆ ที่ ไม่มีผืนดินว่างเปล่า

นอกจากไม้ดอก ตามคาบคบไม้ยังมี
กล้วยไม้ประดับอย่างสวยงาม เอื้องผึ้งกำลัง
บานดอก เช่นเดียวกับเอื้องครึ่งเสด สีเสดสดใ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๕...

ด้านทิศเหนือของดอยตุง คือ ดอย
ช้างมูบ - ยอดดอยสูงสุดของเทือกเขานางนอน
ซึ่งอยู่ในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุง

เมฆทะเลลอยเรียวยอดดอย อุณหภูมิ
ลดต่ำ ลมหนาวพัดผ่านไม้ขาดสาย ทิวสนโอบเอน
ตามลม ไบรอนดั่งลมดั่งคล้ายเสียงฝนพรำ

เส้นทางศึกษาธรรมชาติ ทอดเข้าไป
ใต้เรือนยอดไม้เขียวครึ้ม ตามก้อนหินห่มคลุม
ด้วยมอสสีเขียวชุ่มฉ่ำน้ำ

ไม้ดอกหลากสีบนดอยช้างมูบ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

แปลงกุหลาบพันปี

ในอดีต ดอยช้างมูบก็เหมือนดอยอื่น ๆ แถบนี้ ซึ่งมีปัญหาถูกแผ้วถางป่าทำไร่เลื่อนลอยและปลูกฝิ่น ในปี ๒๕๓๕ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงสนองพระราชดำริสมเด็จพระเจ้า โดยสร้างสวนรุกขชาติบนเนื้อที่ ๒๕๐ ไร่ที่เคยเป็นป่าห้วยผาคกร้าง

ในวันนี้ ดอยช้างมูบงดงามด้วยไม้ดอกนานาพรรณ ระหว่างทางเดินศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ไม้ดอกหลากสี
บนดอยช้างมูบ

ธรรมชาติ ผู้มาเยือนหลายคนหยุดชมแปลง
กุหลาบพันปีหลากสายพันธุ์ผลิบานดอก มีทั้ง
สายพันธุ์จากในเอเชีย ออสเตรเลีย อเมริกา
บ้างสีแดงสด บ้างสีเหลืองสด บ้างสีแสดสดใส
ทางเดินค่อย ๆ ทอดขึ้นยอดดอย เฟิร์น
ผลิบานเขียวอ่อนคลุมสองฟากทาง คล้ายรอยทาง

สู่ป่าดิบโบราณ เดินลอดอุโมงค์เข็นขึ้นไปโผล่
อีกจุด ก็ปรากฏไทรใหญ่ยืนต้นท่ามกลางไม้
ดอกหลากหลายสี

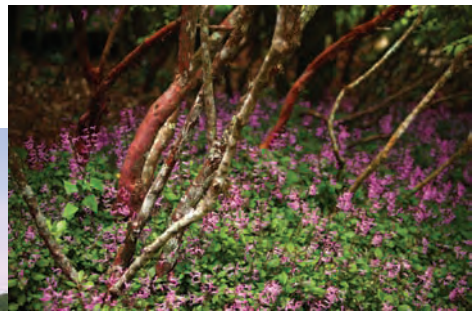
“ไทรใหญ่เหล่านี้สมเด็จพระท่านให้
นำมาปลูกครับ” พิชัย วิเศษพุทธศรี อธิบาย
ขณะผู้มาเยือนหยุดยืนชม

พิชัยมีเชื้อสายอาข่า เป็นหนึ่งใน
คนเก่าคนแก่ที่ทำงานมาตั้งแต่สร้างสวน
รุกขชาติเมื่อร่วม ๒๐ ปีก่อน ต้นไม้ต่าง ๆ
ในสวนแท้จริงรู้จักดี

“กุหลาบพันปี สมเด็จพระเทพ ฯ
ท่านนำมาจากพม่า อายุ ๙๐๐ ปีแล้วครับ”

พิชัยอธิบายน้ำเสียงคล่องแคล่ว

แกอาลาพวยมต้นไม้ ซี้ให้ดูสมุนไพโร
ซึ่งพบได้สองข้างทางเดิน พาขึ้นไปชมลาน
รุ่งอรุณ จุดส่องสามแคว้น ที่ความสูง ๑,๕๐๙
เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ซึ่งมอง
เห็นได้ทั้งอำเภอแม่ฟ้าหลวง ผืนดินลาว และ
พม่า

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ที่จุดชมวิวสามแผ่นดิน มองเห็นทิวคอยสุดสายตา

ขณะยืนชมทิวทัศน์ตรงจุดส่อง
สามแคว้น พิษยี่สิบให้ดูหมู่บ้านของแถบคอย
สูงไกล ๆ แล้วเล่าว่า แต่ก่อนหมู่บ้านของแก
ปลูกฝิ่น แกก็ปลูกและสูบฝิ่นหนักจนร่างกาย
ซูบผอม

“สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (พรหม)
เลิกยา”

ทุกวันนี้คอยตุงไม่มีฝิ่นเหลืออยู่แล้ว
ป่าหญาคารกร้างก็แปรเปลี่ยนเป็นลานไม้ดอก
ซึ่งผลิดอกหลากสี ลานตา

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สวนแม่ฟ้าหลวง
สงบนามานั่งหย่อนใจ

๖...

หลังจากคอยข้างมุม ผู้มาเยือนมัก
แวะชมสวนแม่ฟ้าหลวง สวนไม้ดอกไม้ประดับ
เมืองหนาวบนเนื้อที่ ๑๒ ไร่ ในหุบคอยด้านล่าง
พระตำหนักคอยตุง

แม้จะล่องสู่อุตุร้อน ทว่าสวนแม่ฟ้าหลวง
ยังคงงามด้วยไม้ดอกไม้เมืองหนาวหลากสี ตาม
พระราชดำริในสมเด็จพระย่า ที่ต้องการให้คนไทย
ได้มีโอกาสสัมผัสไม้ดอกไม้เมืองหนาว

สวนแม่ฟ้าหลวงได้รับรางวัลพาด้าโกลด์
อะวอร์ด (PATA GOLD AWARDS) ประจำปี
๒๕๓๖ ของสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยว
ภูมิภาคแพซิฟิก ในนามของประเทศไทย ประเภท
รางวัลการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

มุมหนึ่งในหอแห่ง
แรงบันดาลใจ

ผู้มาเยือนค่อย ๆ ทอดเท้าชมแปลง
ดอกไม้ ฝีเสื้อหลากพันธุ์บินร่อนไปมา กล้ายไม้
รองเท้าทำรีดอยตุ้งบานดอกบอบบาง เอื้องเงินหลวง
อวดดอกตามคาบไม้ ที่กลางสวน ประติมากรรม
“ความต่อเนื่อง” โดดเด่นสะกดตา

เมฆเทาลอยต่ำ ขณะผู้คนทยอยเดินขึ้น
จากสวน หอแห่งแรงบันดาลใจ ตั้งอยู่ด้านซ้าย
ทุกคนไม่ลังเลที่จะเข้าไปภายใน

กล่าวได้ว่า หอแห่งแรงบันดาลใจคือ
สถานที่ “บอกเล่าเรื่องราวของราชสกุลมหิดล”
ลักษณะเป็นอาคารขนาดกระทัดรัด ตกแต่งเรียบง่าย
ทว่าทุกคนล้วนใช้เวลาานกว่าทุก ๆ ที่

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หากจะให้บรรยายภาพภายใน ถ้อยคำมากมาย คงไม่อาจสะท้อนความรู้สึกได้ทั้งหมด

เสมือนแรงบันดาลใจ ชื่นชม เคารพรัก ศรัทธา อิ่มเอมใจ...

ที่มุมหนึ่งของอาคาร ใครหลายคน หยุดดูกล้องถ่ายภาพส่วนพระองค์ของในหลวง รัชกาลที่๙ร่วมกับเลนส์หุ้มระดับมาตรฐาน ซึ่งเดินทางไปไหนต่อไหนกับพระองค์ จากภาคกลาง สู่ภาคเหนือ อีสาน จรดปลายด้ามขวาน จากที่ราบ ลุ่มสู่พื้นที่ภูเขา จากยอดดอยห่างไกลสู่ชายฝั่ง ทะเลเหี้ยมดียว

นี่คือหนึ่งในราชสกุลมหิดล ผู้ทรงงาน อย่างไม่เหน็ดเหนื่อยเพื่อราษฎรของพระองค์

ไม่เพียงโครงการดอยตุง ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงรับมอบงานต่อจากสมเด็จพระเจ้า

ไม่เพียงพื้นที่ ๙๓,๕๑๕ ไร่ ครอบคลุ่ ม ๒๙ หมู่บ้านบนดอยตุง ยังมีโครงการอื่น ๆ อีก นับพันนับหมื่นทั่วผืนดินไทย ซึ่งราชสกุลมหิดล กำลังทรงงานอยู่ทุกวันนี้

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เหล่านั้นคือ เรื่องราวจากดอยตุงและ
เชียงราย
เรื่องราวอันงดงาม

คู่มือเดินทาง

ในตัวเมืองเชียงรามีวัดนำชม
หลายวัด เช่น วัดพระแก้ว ซึ่งอยู่ห่างจาก
ท่าแยกพ่อขุนมิ่งรายราว ๑๐๐ เมตร

วัดร่องขุน จากตัวเมืองใช้ทางหลวง
หมายเลข ๑ (เชียงราย-แม่สาย) ราว ๑๓
กิโลเมตรจะถึงแยก วัดจะมองเห็นอยู่ริมถนน
ฝั่งขวา โดยเปิดให้เข้าชมทุกวัน เวลา ๐๖.๓๐-
๑๘.๐๐ นาฬิกา ห้องแสดงภาพเปิดให้ชมวัน
จันทร์-ศุกร์ ๐๘.๐๐-๑๗.๓๐ นาฬิกา วันเสาร์
อาทิตย์ และวันหยุดราชการ เปิดเวลา ๐๘.๐๐-
๑๘.๐๐ นาฬิกา

กล้องและดินสอส่วนพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ไร่แม่ฟ้าหลวง อยู่ห่างตัวเมืองราว
๔ กิโลเมตร ในเมืองมีป้ายบอกทางเป็นระยะ
เปิดให้เข้าชมทุกวัน เวลา ๑๐.๐๐-๑๘.๐๐ นาฬิกา
(เว้นวันจันทร์) ค่าเข้าชม คนไทย ๑๕๐ บาท
ต่างชาติ ๒๐๐ บาท

หาดเชียงราย อยู่ห่างจากตัวเมือง
๕ กิโลเมตร ใช้เส้นทางเดียวกับไร่แม่ฟ้าหลวง
กาดเชียงรายรำลึก ดิดตลาดทุก
วันเสาร์ ตั้งแต่สี่แยกสำนักงานยาสูบไปถึงสี่แยก

ธนาคารออมสิน มีงานฝีมือและของกินพื้นเมือง
มากหลาย

จากตัวเมือง ใช้ทางหลวงหมายเลข ๑
ถึงอำเภอแม่จัน แยกขวาใช้ทางหลวงหมายเลข
๑๐๑๖ ผ่านอำเภอเชียงแสน จากนั้นถนนจะ
เลียบแม่น้ำโขงไปถึงสามเหลี่ยมทองคำ

หอฝิ่น เปิดให้เข้าชมวันอังคาร-อาทิตย์
เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๐๐ นาฬิกา ค่าเข้าชม คนไทย
๒๐๐ บาท ชาวต่างประเทศ ๓๐๐ บาท

ร้านอาหารบนดอยตุง
บรรยากาศดี

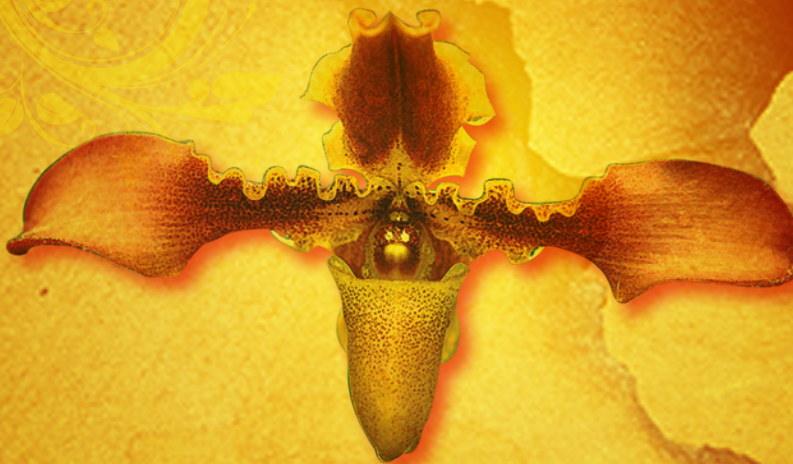
ดอยแม่สลองอยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงราย ๗๕ กิโลเมตร ไปตามทางหลวงหมายเลข ๑ ถึง อำเภอมะจัน เลี้ยวซ้าย ใช้ทางหลวงหมายเลข ๑๐๘๙ ถึงสามแยกกัวสะโต เลี้ยวขวาขึ้นดอยแม่สลองราว ๑๕ กิโลเมตร

พระตำหนักดอยตุง ใช้ทางเดียวกับดอยแม่สลอง ถึงแยกห้วยไคร้ เลี้ยวซ้าย ใช้ทางหลวงหมายเลข ๑๑๔๙ ราว ๑๕ กิโลเมตรจะถึงดอยตุง สอบถามข้อมูลได้ที่โทรศัพท์ ๐ ๒๒๕๒ ๗๑๑๔, ๐ ๕๓๗๖ ๗๐๑๕-๗ เว็บไซต์ www.doitung.org

แนะนำที่พัก

ดอยตุง ลอดจ์ อยู่ในโครงการพัฒนาดอยตุง มองเห็นทิวทัศน์ดอยตุงโดยรอบ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สำนักงาน กปร.

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
๗๘ ทำเนียบรัฐบาล โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (เดิม) ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๐ ๖๑๕๓ โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๖๒๐๖ <http://www.rdpb.go.th>